

KWARTAAL RAPPORTAGE

2^e kwartaal 2015

**HAVENSCHAP
MOERDIJK**

**Kwartaalrapportage
2^e kwartaal 2015**

Inhoudsopgave

VOORWOORD	4
PROGRAMMA RUIMTELIJKE ONTWIKKELING, MILIEU EN DUURZAAMHEID	6
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING.....	6
MILIEU.....	6
DUURZAAMHEID.....	7
PROGRAMMA INFRASTRUCTUUR EN BEHEER	10
INFRASTRUCTUUR.....	10
BEHEER NAT.....	11
BEHEER DROOG.....	11
PROGRAMMA COMMERCIEËLE EXPLOITATIE	13
EXPLOITATIE DROOG.....	13
EXPLOITATIE NAT.....	15
PROGRAMMA VEILIGHEID & HAVENMEESTER	18
TERREINVEILIGHEID.....	18
BEVEILIGING.....	19
HAVENVEILIGHEID.....	19
PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING	22
BESTUUR EN PUBLIC AFFAIRS.....	22
JURIDISCHE ZAKEN.....	22
FINANCIËN.....	23
COMMUNICATIE.....	24
PERSONEEL EN ORGANISATIE.....	25
INFORMATISERING EN AUTOMATISERING.....	26
FACILITAIRE ZAKEN.....	28
PARAGRAAF EXPLOITATIEOVERZICHT	31
PARAGRAAF FINANCIERING EN TREASURY	40
PARAGRAAF GRONDBELEID EN GRONDEXPLOITATIES	41

N.B. Vanwege afrondingen van bedragen kunnen afrondingsverschillen in de tabellen van deze kwartaal-rapportage staan.

Voorwoord

Voor u ligt de tweede kwartaalrapportage van het Havenschap Moerdijk over het jaar 2015. Binnen ieder programma is vanuit een visie, gebaseerd op de concept Havenstrategie Moerdijk 2030, gekeken naar wat wij willen bereiken, wat wij daarvoor doen en wat de bijbehorende kosten zijn. In deze kwartaalrapportage verantwoorden wij wat wij in het tweede kwartaal daadwerkelijk hebben gedaan en wat dat heeft gekost.

In deze rapportage vindt u de programma's Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid, Infrastructuur en Beheer, Commerciële exploitatie, Veiligheid en Havenmeester en Bedrijfsvoering. Onder bedrijfsvoering vallen de programmaonderdelen Bestuur en Advies, Juridische zaken, Financiën, Communicatie, Personeel & Organisatie, Informatie & Automatisering en Facilitaire zaken.

Graag licht ik in dit voorwoord nog een aantal bijzondere activiteiten uit die in het tweede kwartaal plaatsvonden. Ten eerste zijn we als Havenschap ontzettend blij met de herstart van de kraker van Shell Moerdijk. Dat betekent dat er weer drie van de vier productie-eenheden in bedrijf zijn na het incident van vorig jaar. Ook de zandfabriek van Martens en Van Oord draait sinds 6 mei weer op volle toeren. In het tweede kwartaal is met twee andere partijen onderhandeld over de uitgifte van terreinen. Kortom, het havenbedrijfsleven in Moerdijk is volop in beweging.

Ook de ontwikkeling van het Logistiek Park Moerdijk is weer een stap dichterbij. In het tweede kwartaal is de samenwerkingsovereenkomst gesloten met HeBeMa Holding BV. Deze samenwerkingsovereenkomst volgt op de in februari ondertekende overeenkomst op hoofdlijnen en bevat een nadere uitwerking van de eerder gemaakte afspraken.

Op het gebied van Public Affairs is eveneens het nodige gebeurd. Op 18 mei heeft de minister van Infrastructuur en Milieu (mede namens de minister van Financiën) het Borgingskader publieke belangen zeehavens naar de Tweede Kamer gestuurd. Moerdijk is hierin aangemerkt als een van de zeehavens van nationaal belang.

Het Havenschap heeft via de Branche Organisatie Zeehavens (BOZ), mede namens het ministerie van Economische Zaken, gereageerd op de brief van de minister van Infrastructuur en Milieu van 17 juni 2015 aan de Tweede Kamer. Deze brief bevatte de resultaten van het onderzoek naar de kosten voor inspectie en toezicht in de Nederlandse zeehavens in vergelijking met de zeehavens in onze buurlanden. Uit de brief en het onderzoek blijkt dat importeurs voor een vergelijkbare lading in Nederland globaal tweemaal zoveel kosten voor inspectie en toezicht betalen dan in de buurlanden. Het havenbedrijfsleven en de havenbeheerders ervaren deze verschillen als een aantasting van het gelijke speelveld en een verstoring van de concurrentiepositie, dat kan leiden tot ladingverlies. En dat kan weer gevolgen hebben voor de werkgelegenheid en meerwaarde-ontwikkeling in Nederland. Deze bevindingen heeft het BOZ met de minister gedeeld.

Eind juni heeft het Havenschap de voorlopige uitslag gekregen op de subsidieaanvraag in het kader van de Ten-T call. Ondanks de kwalitatief goede beoordeling, wordt er geen subsidie aan het Havenschap toegekend.

Naast de bovenstaande activiteiten is er ook volop beweging in de diverse programma's. U leest hierover in deze kwartaalrapportage.

Ferdinand van den Oever
Directeur Havenschap Moerdijk

Juli 2015

Programma Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid

Ruimtelijke ontwikkeling

Wat willen wij bereiken

Een flexibel bestemmingsplan waarbij nieuwe bedrijfsvestigingen en ruimtelijke in- en uitbreidingen, zoals het Industrial Park en Logistiek Park Moerdijk, goed inpasbaar zijn vanuit het principe 'het juiste bedrijf op de juiste plek'. Het Havenschap faciliteert bedrijven hierbij door middel van de Commissie Vestiging.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Oppakken van het initiatief om te komen tot een concept bestemmingsplan voor een groene begeleidingszone bij Klundert.

Zoals gemeld in de 1^e kwartaalrapportage is het opstellen van een conceptbestemmingsplan voor de groene begeleidingszone Klundert niet meer nodig. Uit het haalbaarheidsonderzoek 'Geluidwering Klundert' en de marktconsultatie is gebleken dat de kosten voor het realiseren van de beoogde geluidswal extreem hoog waren. Het project vindt daarom geen doorgang.

Overige activiteiten

Bestemmingsplan wwindpark haven- en industrieterrein Moerdijk.

Havenschap Moerdijk heeft in samenwerking met exploitant Nuon en gemeente Moerdijk onderzocht of er maximaal acht windturbines met bijbehorende voorzieningen konden worden geplaatst aan de oostzijde van het haven- en industrieterrein. Omdat deze locaties vanwege beperkte ruimte en mogelijke toekomstige ontwikkelingen rondom het spoor niet haalbaar bleken, heeft NUON verzocht om de westzijde langs de Westelijke Randweg te mogen onderzoeken. Omdat de voorgenomen ontwikkeling niet mogelijk is binnen het vigerende bestemmingsplan, is een aangepaste oplegnotitie reikwijdte en detailniveau voor de gewijzigde locatie opgesteld. De notitie geeft de kaders weer voor de Milieu Effect Rapportage (MER) die voor deze ontwikkeling door de gemeente Moerdijk wordt opgesteld. Van 9 juli tot 2 september kunnen zienswijzen worden ingediend. De notitie zal naar verwachting in 4^e kwartaal door de gemeenteraad kunnen worden vastgesteld.

Ingediende aanvragen commissie Vestiging eerste half jaar 2015.

In het afgelopen half jaar zijn negen adviesaanvragen van bedrijven ontvangen die hun activiteiten wens-ten uit te breiden of zich nieuw wilden vestigen op het haven- en industrieterrein. Het gaat hierbij om bedrijven die activiteiten uitoefenen op het gebied van logistiek, op- en overslag, recycling en het reviseren van motoren. Alle ingediende aanvragen zijn door de commissie positief beoordeeld.

Milieu

Wat willen wij bereiken

Het houden van een actueel inzicht in het functioneren (op milieugebied) van het haven- en industrieterrein Moerdijk, waarbij wordt voldaan aan wet- en regelgeving. Het voldoen aan goed 'nabuurchap' door goed met de omgeving te communiceren van feitelijke milieu-informatie en het inzichtelijk maken van verbeteringen van milieuprestaties.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Inrichten van een eNose-netwerk haven- en industrieterrein Moerdijk.

Op basis van de aanbevelingen uit het evaluatierapport 'eNose-project Moerdijk 2013-2014' is een ambtelijke stuurgroep geformeerd. Hierin heeft ook het Havenschap zitting. Afgelopen periode is met gevestigde bedrijven gesproken over een eventuele financiële deelname in het project. Deze gesprekken zijn nog niet afgerond. Voorts is een offerte-uitvraag gedaan voor de ondersteuning van DCMR bij de 24-uurs meldkamer. Ook wordt gewerkt aan een format voor een voortgangsrapportage per kwartaal. Voor het 1^e kwartaal is een concept opgesteld. De ambtelijke stuurgroep beoordeelt de kwaliteit van de rapportage.

Uit de rapportage over het 1^e kwartaal blijkt dat er 27 klachtendagen geregistreerd zijn. Dit zijn dagen waarop er drie of meer klachten ontvangen zijn. Van deze 27 dagen is op 13 dagen een directe relatie zichtbaar met verhogingen in de waarneming van de eNoses. Van deze 13 dagen is er op twee dagen ook een oorzaak gevonden. In twee gevallen lijkt er een relatie te zijn met een melding van een bedrijf. Van de overige negen dagen is er wel een eNose uitslag gezien, die mogelijk een relatie heeft met de klacht, maar waarbij de bron (nog) niet is vastgesteld.

2. Haalbaarheidsonderzoek uitvoeren om geluidruimte binnen de 50 dB(A) geluidcontour te genereren.

Om inzicht te krijgen in de mogelijkheden om geluidruimte te genereren binnen de vigerende geluidcontour is gestart met het opstellen van een "Overall geluidvisie haven- en industrieterrein Moerdijk 2030". Binnen het samenwerkingsverband DVM, werkgroep geluid, zijn hiervoor de voorbereidingen getroffen. Op 18 juni is een "geluidbrede" bijeenkomst gehouden met het gevestigd bedrijfsleven en betrokken overheden (provincie, gemeente en Havenschap). Tijdens deze bijeenkomst is het eerste concept van de geluidvisie gepresenteerd en toegelicht. De planning is erop gericht om de geluidvisie in oktober ambtelijk af te ronden. Daarna wordt het document ter bestuurlijke vaststelling aan betrokken partijen (gemeente Moerdijk, provincie Noord-Brabant en Havenschap) voorgelegd.

3. Het opstellen van een Energievisie 2030 haven- en industrieterrein Moerdijk.

In aansluiting op de opgehaalde informatie uit het Energiedebat zijn met de 'smaakmakers' op het gebied van energieverbruik van Moerdijk diepte-interviews gehouden. Met de informatie uit deze interviews en het gehouden Energiedebat is een voorlopige rapportage 'Energievisie Moerdijk' opgesteld. Deze voorlopige rapportage zal als basis dienen voor de op te stellen Energievisie.

Duurzaamheid

Wat willen wij bereiken

Door middel van het clusteren van bedrijven synergievoordelen behalen, waarbij reststromen zoals stoom en warm water worden ingezet als nieuwe grondstof. Hierdoor wordt de inzet en het gebruik van fossiele brandstoffen verminderd en de CO2 footprint verkleind. Om inzicht te krijgen in duurzame kansen bij bedrijfsvestigingen wordt door de Commissie Vestiging een checklist gehanteerd om kansen te herkennen op het gebied van ketenclustering en synergie. Daarnaast wil het Havenschap de biodiversiteit op en rondom het haven- en industrieterrein verhogen en verbeteren.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Een besluit nemen over de rol van het Havenschap bij het nog op te richten warmtebedrijf t.b.v. het Energyweb Moerdijk.

In de afgelopen periode zijn op basis van de reeds uitgevoerde marktorientatie gesprekken gevoerd met marktpartijen om de 'uitvraag' scherp te kunnen formuleren. Het doel hiervan is om uiteindelijk een besluit te nemen dat kan rekenen op commitment en, wanneer tot een 'go' besloten wordt. Het Havenschap en de gemeente Moerdijk zullen ieder € 50.000 inbrengen, naast de inbreng van de provincie van € 100.000.

Op het gebied van duurzame verbindingen in relatie tot Energyweb kan worden vermeld dat ten aanzien van het in 2009 gerealiseerde warmtenet aan de Appelweg op dit moment de haalbaarheid van de uitbreiding ervan wordt onderzocht. Een nieuw te vestigen meststoffenbedrijf heeft aan het Havenschap gevraagd dit te faciliteren en ondersteuning te bieden om de haalbaarheid van de beoogde vloerverwarming voor de (kunst)mestopslag aan te sluiten op het reeds bestaande warmwaternet.

2. Er is een nieuw meerjaren uitvoeringsprogramma voor duurzaamheidsambities voor het haven- en industrieterrein Moerdijk.

Het voorlopig Meerjarensamenwerkingsprogramma Duurzame Verbindingen Moerdijk 2016- 2020 en het concept meerjarenwerkprogramma 2016-2020 is gereed. De stuurgroep DVM heeft hier in haar vergadering van 3 juni 2015 mee ingestemd. De verwachting is dat in het tweede half jaar het programma verder wordt afgerond. Het concept zal in eerste instantie in september aan het dagelijks bestuur worden voorgelegd, en in november/december kunnen worden vastgesteld.

3. Uitvoering geven aan het in 2014 vastgestelde Natuurmanagementplan 2030.

Het Natuurmanagementplan 2030 (NMP) is door betrokken partijen (provincie Noord-Brabant, gemeente Moerdijk, Staatsbosbeheer, Brabants-Zeeuwse Werkgeversvereniging, Brabantse Milieufederatie, Bedrijvenkring Industrieterrein Moerdijk en Havenschap Moerdijk) goedgekeurd en zal op 2 juli worden ondertekend. Hierna zal worden gewerkt aan de Uitvoeringsagenda van het Natuurmanagementplan Moerdijk 2015-2030. Dit uitvoeringsplan moet inzicht geven in de verder te maken afspraken over de 1^e pilot, organisatie, financiële middelen en planning. De planning is erop gericht dit eind 3^e kwartaal in concept voor de in te stellen ambtelijke stuurgroep gereed te hebben.

Resultaat t/m 2e kw 2015	Gerealiseerd t/m 2e kw 2015	Budget t/m 2e kw 2015	Vershil t/m 2e kw 2015
Programma Ruimtelijke ontwikkeling, milieu en duurzaamheid			
Opbrengsten	-	48	-48
Kosten	-87	-134	47
Totaal Programma Ruimtelijke ontwikkeling, milieu en duurzaamheid	-87	-86	-1

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Wat heeft het al gekost en wat betekent dat voor 2015

Opbrengsten

De opbrengsten zijn tot en met het 2e kwartaal circa € 48.000 lager dan begroot, door:

€ 48.000 Minder opbrengsten t/m het 2e kwartaal, doordat met name de bijdragen Samenwerking Duurzame Verbindingen (DVM) en de bijdragen aan het milieumonitoringrapport 2014 nog niet in rekening zijn gebracht.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid op jaarbasis nagenoeg gelijk zullen zijn aan de begroting.

Kosten

De kosten zijn tot en met het 2e kwartaal circa € 47.000 lager dan begroot, door:

€ 47.000 Minder kosten t/m het 2e kwartaal, met name omdat de kosten programmaondersteuning Samenwerking Duurzame Verbindingen (DVM), ecologische advisering nog niet in rekening zijn gebracht en omdat de werkzaamheden milieumonitoring 2014 nog niet gestart zijn.

Verwacht wordt dat de uitgaven Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid op jaarbasis circa € 35.000 hoger zijn. Dit wordt met name veroorzaakt door onderzoekskosten Energyweb die niet begroot zijn.

Programma Infrastructuur en Beheer

Infrastructuur

Wat willen wij bereiken

Het te ontwikkelen Logistiek Park Moerdijk (LPM) krijgt een directe verbinding met het bestaande industrieterrein. Daarmee wordt het LPM maximaal ontsloten met de modaliteiten spoor en water.

De modaliteit spoor wordt verder ontwikkeld door de aansluiting van het Havenschap bij Lage Zwaluwe te optimaliseren. Indien uit het, in 2014 uitgevoerde, onderzoek naar de wachtvoorzieningen voor het vrachtverkeer en de binnenvaart blijkt dat deze voorzieningen aangepast moeten worden dan zal dit uitgevoerd worden.

Verder worden de knelpunten ten aanzien van kabels en leidingen opgelost.

Voor de investeringsprojecten zijn geen aparte resultaten opgenomen. Deze worden binnen de geldende regels der kunst uitgevoerd.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. In 2015 beschikt het Havenschap over een contract dat kan worden aanbesteed om het LPM te realiseren.

In het tweede kwartaal zijn gesprekken gevoerd met de door het Havenschap ingeschakelde projectdirecteur LPM en met de mede ontwikkelende partij HeBeMa. Deze analyse en de gesprekken worden in het derde kwartaal afgerond. Na onherroepelijk worden van PIP zullen de voorkeurscontractvorm, aanbestedingsvorm en procedure verder inhoudelijk worden uitgewerkt.

2. In 2015 wordt inzichtelijk gemaakt wat de werkelijke knelpunten zijn op het spooreplacement van Lage Zwaluwe van ProRail en is uitgewerkt hoe dit aangepakt moet worden.

In het eerste kwartaal heeft het Havenschap samen met de provincie een Europese subsidieaanvraag ingediend in het kader van de Ten-T call. In eerste instantie zou medio september de uitslag bekend gemaakt worden. Eind juni heeft het Havenschap echter al de voorlopige uitslag gekregen dat er, ondanks de kwalitatief goede beoordeling, geen subsidie aan het Havenschap Moerdijk wordt toegekend vanwege budgettaire redenen. Ondertussen is nagedacht over een fallbackscenario, omdat de urgentie van de aanpak van het spoor dusdanig groot is. Inmiddels is hierover overleg met ProRail gestart. Het fallbackscenario wordt naar verwachting in het derde kwartaal ter goedkeuring voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur.

3. In 2015 heeft het Havenschap het visiedocument wachtvoorzieningen uit 2014 voor verschillende modaliteiten vormgegeven.

In 2014 is de visie op de wachtvoorziening binnenvaart vastgesteld. De maatregelen die hieruit voort komen, zijn opgenomen in het groot onderhoudsprogramma nat, dat in het najaar van 2015 wordt uitgevoerd. De aanbestedingsvoorbereidingen zijn inmiddels gestart. Het visiedocument voor de wachtvoorziening voor vrachtverkeer is in 2014 opgestart en bevindt zich op dit moment in het besluitvormingstraject.

4. Knelpunten in de bodem ten aanzien van kabels en leidingen worden opgelost.

De knelpunten analyse en oplossingsrichtingen kan pas ter hand worden genomen als de voorschriften voor Kabels en Leidingen zijn vastgesteld. Dit staat voor het derde kwartaal op het programma.

5. De voorbereidingen worden getroffen voor realisatie van de kade van het Industrial Park Moerdijk (IPM).

In 2015 zullen naar verwachting geen concrete voorbereidingen worden getroffen voor de realisatie van een kade aan de westelijke insteekhaven. Wel vinden er op dit moment gesprekken plaats met een partij die concrete realisatiemogelijkheden ziet voor een jetty aan de noordzijde van de nog te realiseren kade. Bij de aanleg van de jetty wordt rekening gehouden met de nog te realiseren kade.

Beheer nat

Wat willen wij bereiken

Het integrale beheercontract garandeert het Havenschap dat het areaal te allen tijde beschikbaar is. Het is inzichtelijk welke kosten en opbrengsten het areaal genereerde. De staat van het areaal is op gestructureerde wijze altijd inzichtelijk.

Het in 2014 aanbestede beheercontract zal periodiek worden geëvalueerd. Waar nodig zal het contract worden bijgestuurd.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. De haven wordt gefaseerd op contractuele diepte gebracht.

Het baggerplan is eind 2014 vastgesteld. In het eerste kwartaal van 2015 is in lijn met het baggerplan voor alle insteekhavens, exclusief Roode Vaart, een aanbestedingscontract op basis van EMVI-criteria gegund. Aan het einde van het tweede kwartaal is gestart met de uitvoerende voorbereidingen, waaronder inpeilen, niet-gesprongen-explosieven beschouwing en de laatste afstemmingen vanuit omgevingsmanagement. De daadwerkelijke uitvoering start in het 3^e kwartaal en zal begin 4^e kwartaal zijn afgerond. In dit traject wordt tevens de aansluiting van de Noordelijke insteekhaven met de vaargeul van Rijkswaterstaat in het Hollands Diep als meerwerk meegenomen.

Beheer droog

Wat willen wij bereiken

Het Havenschap kan te allen tijde de staat van haar complete areaal aantonen. Op functionele eisen kan het Havenschap op afstand sturing geven aan het beheercontract. Daarmee blijft het areaal fungeren als visitekaartje voor het bedrijfsleven. Verschillende duurzaamheidsambities van het Havenschap worden in dit programma gerealiseerd. Het inrichten van braakliggende percelen voor tijdelijke natuur verhoogt de aantrekkelijkheid van het terrein voor flora en fauna als tijdelijke bewoners en geeft het Havenschap een goed verhaal richting potentiële vestigers. Het beheer van de openbare verlichting wordt verder verduurzaamd. Hiermee bereiken wij een grotere mate van veiligheid voor de weggebruiker maar ook een verhoging van de veiligheid op het terrein door de optimale samenwerking met het nieuwe beveiligingsplatform. De gemalen gebruiken stroom. Verduurzaming van de energievoorziening van de gemalen kan een besparing opleveren.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. In 2015 wordt bekend welke gemalen dienen te worden omgebouwd.

Om een aanpak voor de ombouw van de gemalen te ontwikkelen is in het eerste kwartaal een projectteam opgericht waarin nauw wordt samengewerkt met Waterschap Brabantse Delta (WBD) in de rol als samenwerkingspartner en deskundige in het beheer van de gemalen, persleidingen en kelders.

Gemaal G is gebruikt voor het opstellen van een afwegingsmatrix die als blauwdruk dient, omdat dit een van de grootste gemalen is en deze aanpassingen behoeft. Hierbij worden drie varianten vergeleken en afgewogen: volledig vernieuwen, grondige renovatie en de variant met minimale aanpassingen. De verwachting is dat de afwegingsmatrix in het derde kwartaal gereed is waarna het onderzoek zich zal verbreden naar alle gemalen in het beheergebied van het Havenschap.

2. In 2015 is een deel van het areaal aan openbare verlichting vervangen voor duurzame LED-verlichting.

In het eerste kwartaal is vanuit een integrale visie gekeken naar openbare verlichting. Daarbij zijn duurzaamheid, (verkeers- en openbare) veiligheid, beveiliging, maatschappelijk verantwoord investeren en LCC (Life Cycle Costing) in ogenschouw genomen. In het tweede kwartaal is gewerkt aan de investeringsbegroting en deze zal in het derde kwartaal ter besluitvorming worden voorgelegd. Vervolgens wordt de implementatie gefaseerd vanaf begrotingsjaar 2016 en verder ter hand genomen.

3. In 2015 hebben wij de voorzieningen voor infra droog, riolering, infra nat en baggeren herijkt.

Dit onderdeel is doorgeschoven naar 2016, omdat de genoemde beheerplannen allemaal een doorlooptijd kennen tot ten minste 2017. Voor de begroting 2017 die wordt opgesteld in 2016 zijn herijkte rapporten noodzakelijk. Om dat doel te bereiken dienen in 2016 de betreffende beheerplannen te worden herijkt.

4. Inrichten van een voorziening ten behoeve van spooraansluitingen.

In 2014 heeft de Branche Organisatie Zeehavens (BOZ) expliciet per brief aan de minister de voorkeur uitgesproken om het eigendom en beheer van de spooraansluitingen niet bij de bedrijven, maar juist bij ProRail onder te brengen. Het is op dit moment nog ongewis wat hiermee wordt gedaan. Wel is duidelijk dat het Havenschap hierdoor geen voorziening behoeft in te richten, omdat het Havenschap in ieder geval niet de formele beheerder is/zal worden van de spooraansluitingen tussen bedrijven en de stamspoorlijn.

Resultaat t/m 2e kw 2015	Gerealiseerd t/m 2e kw 2015	Budget t/m 2e kw 2015	Vershil t/m 2e kw 2015
Programma Infrastructuur en Beheer			
Opbrengsten nat	-	-	-
Opbrengsten droog	1.091	1.132	-41
Kosten Beheer nat	-557	-1.302	745
Kosten Beheer droog	-1.104	-2.079	975
Totaal Programma Infrastructuur en Beheer	-569	-2.248	1.679

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Wat heeft het al gekost en wat betekent dat voor 2015

Opbrengsten Beheer droog

Deze opbrengsten zijn tot en met het 2e kwartaal circa € 41.000 lager dan begroot.

€ 35.000- Minder spooropbrengsten t/m het 2e kwartaal door terugname van een terrein.

€ 6.000- Minder andere opbrengsten t/m het 2e kwartaal.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Beheer droog op jaarbasis circa € 100.000 lager uit zullen vallen dan begroot door lagere spooropbrengsten en lagere opbrengsten rioolheffing dan begroot.

Kosten Beheer nat

Deze kosten zijn tot en met het 2e kwartaal circa € 745.000 lager dan begroot, door:

- € 500.000 Baggerkosten lopen sinds 2015 rechtstreeks via de voorziening baggeren. Deze komen niet meer via reguliere exploitatie ten laste van de bestemmingsreserves.
- € 53.000 Minder beheerkosten nat t/m het 2e kwartaal, omdat de kostenverdeling tussen beheerkosten nat en droog anders is uitgevallen dan begroot.
- € 86.000 Minder afschrijvingskosten door terugname van een kade.
- € 68.000 Geen advieskosten nat t/m het 2^e kwartaal.
- € 38.000 Per saldo minder andere kosten t/m het 2e kwartaal, o.a. minder onroerendzaakbelasting en overige kosten.

Verwacht wordt dat de kosten Beheer nat op jaarbasis circa € 1.270.000 lager zijn dan begroot. Dit komt doordat er geen baggerkosten meer zijn via reguliere exploitatie, omdat deze vanaf 2014 rechtstreeks ten laste komen van de voorziening baggeren, minder afschrijvingskosten door terugname van een kade en per saldo minder andere kosten.

Kosten Beheer droog

Deze kosten zijn tot en met het 2e kwartaal circa € 975.000 lager dan begroot, door:

- € 517.000 Minder kosten die uiteindelijk ten laste van de reserve ontwikkelingen komen t/m het 2e kwartaal 2015, met name doordat de aankoop van Gorsdijk 1 nog niet heeft plaatsgevonden en er nog geen kosten gemaakt zijn voor aanpassingen wachtovervoering binnenvaart.
- € 378.000 Minder beheerskosten, omdat nog niet alle nota's t/m het 2e kwartaal zijn ontvangen.
- € 12.000 Minder kosten schades t/m het 2e kwartaal.
- € 68.000 Per saldo minder andere kosten t/m het 2e kwartaal, o.a. minder electriciteitskosten, meer huurkosten, geen onderhoudskosten, minder waterschapslasten en minder overige kosten dan begroot.

Verwacht wordt dat de Beheer droog op jaarbasis circa € 187.000 hoger zijn dan begroot, met name doordat er meer beheerkosten en meer algemene advieskosten worden gemaakt.

Programma Commerciële Exploitatie

Exploitatie droog

Wat willen wij bereiken

Een concurrerende positie als meest inland gelegen zeehaven van Nederland. Om concurrerend te kunnen zijn, werkt het Havenschap aan concurrerende uitgifteprijsen van gronden en zorgt het voor een voldoende weg-, water-, buisleiding- en spoorinfrastructuur. Dit zijn belangrijke randvoorwaarden voor een

goed vestigingsklimaat. Het Havenschap zal zijn werkwijze hiervoor professionaliseren. Daarnaast werken we aan het principe het juiste bedrijf op de juiste plaats. Een volledig uitgegeven haven- en industrieterrein waar het juiste bedrijf op de juiste plek gevestigd is. Dit geldt voor zowel het Industrial Park Moerdijk als voor het Logistiek Park Moerdijk. De Commissie Vestiging vervult hierbij een belangrijke rol door toetsing van de voorgenomen bedrijfsactiviteiten op inpasbaarheid. Daarbij wordt ook naar zuinig ruimtegebruik en optimale synergie tussen bedrijven onderling gekeken om op die manier sterke clusters van bedrijven te bouwen. De daartoe te ondernemen acties zijn omschreven in het acquisitieplan.

In de paragraaf Grondbeleid en grondexploitaties is meer informatie terug te vinden over de uitgifte van ten minste 5 ha. per jaar. Het LPM komt naar verwachting in 2016 voor uitgifte in aanmerking.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Uitgifte van ten minste 5 hectare terrein in 2015 en bemiddelen in het aantrekken van nieuwe huurders /kopers voor minimaal 30.000 m² leegstand vastgoed.

In het tweede kwartaal van 2015 heeft Trust Welding Services zich gevestigd op Moerdijk. Daarnaast is er met andere partijen onderhandeld over de uitgifte van terreinen. Deze afspraken worden momenteel uitgewerkt in optieovereenkomsten. Tot en met het tweede kwartaal zijn in totaal 86 accountgesprekken gevoerd met het gevestigd bedrijfsleven. Hieruit zijn diverse acties voortgekomen ten aanzien van optimalisatie van de locaties dan wel activiteit op Moerdijk. Ongeveer 10% van deze gesprekken heeft concreet aanleiding gegeven tot het nader onderzoeken van kansen voor uitbreiding van de vestigingslocatie danwel goederenstroom.

2. Er wordt een marketingplan opgesteld voor nieuw aan te trekken bedrijven.

In het tweede kwartaal zijn gesprekken gevoerd met een aantal grote rederijen en verladers. Daarbij is in beeld gebracht wat zij de sterkten van Moerdijk vinden en waar verbeterkansen liggen. Specifiek is met hen gesproken over de ontwikkeling van het LPM. De uitkomst van deze gesprekken is input voor het marketingplan wat onderdeel is van het commercieel plan dat naar verwachting in het vierde kwartaal ter besluitvorming zal worden voorgelegd.

3. Samen met de gevestigde bedrijven wordt de zichtbaarheid en aantrekkelijkheid voor vestiging in Logistiek Park Moerdijk vergroot.

In het tweede kwartaal heeft de beurs Transport Logistic in München plaatsgevonden. Samen met een aantal Moerdijkse bedrijven heeft het Havenschap de haven van Moerdijk op de kaart gezet bij de beursbezoekers. Daarbij was specifieke aandacht voor het LPM. De deelname van het Havenschap is als succesvol ervaren en heeft twee concrete leads op het gebied van spoorverbindingen opgeleverd.

4. Er wordt een aansprekend programma opgesteld voor de Logistieke Dag die in 2016 in Moerdijk georganiseerd wordt rondom het Logistiek Park Moerdijk.

In het tweede kwartaal hebben hiervoor nog geen activiteiten plaatsgevonden.

5. Er wordt beleid ontwikkeld voor het bieden van tijdelijke ruimte aan initiatieven van bedrijven in de sectoren biobased/chemie, maintenance en value added logistics.

In het tweede kwartaal is samen met onder andere het Rewin de subsidieaanvraag OP Zuid voor het pyrolysecluster ingediend. In het derde kwartaal wordt bekend of deze gehonoreerd zal worden. Vooruitlopend hierop is in samenwerking met Biobased Delta een eerste verkenning uitgevoerd naar de geschiktheid van een specifieke locatie op Moerdijk voor start-ups in de bio based/chemie sector.

Binnen de sector Value Added Logistics is, samen met een tankcontainerverhuurbedrijf, gestart met het onderzoeken van de haalbaarheid van het ontwikkelen van een tijdelijke locatie op Moerdijk waarop hun retourlogistiek kan worden gecentreerd. Dit moet leiden tot vergroting van toegevoegde waarde activiteiten van dit bedrijf aan hun klanten en tot dikkere stromen containers van en naar Moerdijk. Bij succes wordt gekeken naar een permanente vestiging op Moerdijk.

6. Er wordt een actueel databestand over trends en ontwikkelingen opgezet.

Met Dinalog, Avans Hogeschool en NHTV en VNCI wil het Havenschap een actueel databestand opzetten met informatie over trends en ontwikkelingen in de voor het Havenschap relevante sectoren (chemie, biobased, maintenance en logistiek). In het tweede kwartaal is een eerste gesprek gevoerd met NHTV hierover. De manier waarop een en ander vorm moet krijgen wordt in het derde kwartaal besproken met betrokken partijen.

7. De werkwijze van vaststellen marktprijzen voor grond wordt herijkt.

Deze notitie is vastgesteld in het eerste kwartaal.

8. Het aankoopbeleid wordt herijkt.

Er heeft nog geen herijking plaatsgevonden. In het derde kwartaal zal het Havenschap zich beraden op de vraag of er nog aanleiding is tot herijken gelet op de huidige marktomstandigheden.

9. Samen met de gevestigde bedrijven in het chemiecluster nieuwe businesskansen benoemen en uitwerken voor dit cluster.

Uit de gesprekken die gevoerd zijn, is naar voren gekomen dat er vooral kansen zijn voor spoorvervoer op Moerdijk. De directie van het Havenschap Moerdijk heeft een gesprek gehad met de haven van Duisburg om samen te onderzoeken of er voldoende potentieel is voor een shuttleverbinding tussen Moerdijk en Duisport en daarmee naar het Midden- en Zuid-Duitse achterland. Daarnaast wordt ook gekeken naar mogelijke connecties richting Noord Duitsland/ Noord Europa en Zuid Europa/ Italië.

Exploitatie nat

Wat willen wij bereiken

Moerdijk wil een geduchte concurrent zijn van andere zeehavens zoals Rotterdam, Zeeland, Antwerpen, Gent en Zeebrugge. Om de duurzame groei van de overslag en de concurrentie aan te kunnen, werkt het Havenschap aan een scherp concurrentieprofiel waarbij het Havenschap, als meest inland gelegen zeehaven van Nederland, beperkende factoren de komende jaren zal proberen weg te nemen.

Een concurrerend prijsbeleid met scherpe marktconforme tarieven in de haven is essentieel om de groei van het overslagvolume te realiseren. Ook de toegankelijkheid van de haven is van groot belang. Optimale dienstverlening door stuwadoors, concurrerende prijzen en optimale ondersteunende diensten als ICT en douanefaciliteiten maken het onderscheid op grond waarvan partijen voor de haven van Moerdijk kiezen. Daarom is ook het verder invullen van het extended gate concept met bijbehorende achterlandverbindingen van belang. Dit leidt tot meer overslag in de haven, zowel vanuit de mainports als vanuit de achterlandterminals. In verband met de verdere uitbouw van de extended gate met het oog op de groei van de overslag op weg naar 2030 worden ook met de daarvoor in aanmerking komende havenbedrijven afspraken gemaakt.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. In 2015 overslag vergroten.

In het tweede kwartaal heeft de weder opstart van de ethyleenoxidefabriek van Shell ertoe geleid dat de aanvoer van product via barge en zeeschip weer op niveau komt. Door de uitbreiding van de tankparken van ATM en Stolt Haven is er extra opslagcapaciteit beschikbaar die op termijn zal leiden tot vergroting van de ladingstromen van beide bedrijven. Met het opstarten van de zandfabriek van Martens en Van Oord komt de bulk-overslag weer op niveau. In de containerlogistiek is een aantrekkelijke markt te zien op het short sea aandeel. Daarnaast hebben een groot aantal rederijen hun depot op Moerdijk uitgebreid wat de logistieke draaischijf-functie van Moerdijk ten goede komt.

2. Samen met logistieke dienstverleners op basis van een op te stellen aanvalsplan invulling geven aan een concurrerend logistiek concept voor de extended gate.

Het aanvalsplan richt zich op drie pijlers, groei van opslagcapaciteit (aantrekken van meer verladings), versterken van de modaliteit spoor en de logistieke draaischijf-functie aantrekkelijker maken. Afgelopen kwartaal is de leegstand in bestaande warehouses verder afgenomen. Met de verladings is gekeken naar de mogelijkheden om vervoer vanaf Moerdijk per spoor te bundelen. Bij CCT is de depotfunctie op Moerdijk vergroot. Stolt heeft haar depot voor tankcontainers geopend.

3. De resultaten van de tender voor de ontwikkeling van de waterkant van Industrial Park Moerdijk (IPM) leiden in 2015 tot een invulling van dit deel van het IPM.

Met een partij die geïnteresseerd is in ontwikkeling van een tankpark en jetty (steiger) is overeenstemming bereikt. De afspraken zijn uitgewerkt in een optieaanbieding.

4. Marktinformatie beschikbaar gesteld krijgen vanuit de bedrijven om de behoefte aan spoorcapaciteit te kunnen onderbouwen.

Een groot aantal bedrijven heeft aangegeven dat de mogelijkheden om spoorlading op Moerdijk te kunnen bundelen voor hen op dit moment te beperkt zijn. Er heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de volumes die beschikbaar zijn voor spoorvervoer. De werkgroep Last Mile heeft diverse acties benoemd die tot optimalisatie kunnen leiden. Deze worden momenteel met ProRail besproken. Terugkoppeling hierover vindt plaats tijdens onze Spoortafel die in september plaatsvindt.

Resultaat t/m 2e kw 2015	Gerealiseerd t/m 2e kw 2015	Budget t/m 2e kw 2015	Vershil t/m 2e kw 2015
Programma Commerciële Exploitatie			
Opbrengsten nat	4.108	4.241	-134
Opbrengsten droog	3.267	3.538	-271
Kosten droog	-51	-139	88
Totaal Programma Commerciële Exploitatie	7.323	7.640	-317

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Wat heeft het al gekost en wat betekent dat voor 2015

Opbrengsten nat

Deze opbrengsten zijn tot en met het 2e kwartaal circa € 134.000 lager dan begroot, door:

€ 101.000 Meer opbrengsten zeehavengeld dan begroot.

€ 121.000- Minder opbrengsten binnenvaartengeld dan begroot, met name door minder overslag dan begroot en doordat nog niet alle reizen tot en met juni afgerekend zijn.

- € 43.000- Minder kadegeld door teruggenomen kade en nog niet gerealiseerde kade waarmee in de begroting rekening was gehouden.
- € 100.000- Minder opbrengsten erfpacht door teruggenomen kade.
- € 40.000 Meer huuropbrengsten door uitgifte in huur van een terrein in 2014 en door huuraanpassing waarmee in de begroting geen rekening gehouden was.
- € 11.000- Per saldo minder andere opbrengsten, o.a. minder vergunningrechten nat dan waarmee in de begroting rekening was gehouden.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Exploitatie nat op jaarbasis € 641.000 lager uit zullen vallen dan begroot. Met name gebaseerd op een sombere verwachting van de opbrengsten zeehavengelden en bin-
nenhavengelden en door de negatieve effecten van de teruggenomen kade op de opbrengsten nat.

Opbrengsten droog

De opbrengsten zijn tot en met het 2e kwartaal € 271.000 lager dan begroot, door:

- € 288.000- Minder opbrengsten erfpacht t/m het 2e kwartaal, met name door teruggenomen terrein.
- € 17.000 Meer opbrengsten huur en overige huur t/m het 2e kwartaal dan waarmee in de begroting rekening was gehouden.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Exploitatie droog op jaarbasis circa € 542.000 lager zullen uitvallen dan begroot. Met name door lagere erfpachtinkomsten door teruggenomen terrein maar hogere inkom-
sten huur en overige huurinkomsten dan begroot.

Kosten droog

Deze kosten zijn circa € 88.000 lager tot en met het 2e kwartaal dan begroot, door:

- € 100.000 Minder afschrijvingskosten door terugname van terreininrichting.
- € 12.000- Per saldo meer andere kosten t/m het 2e kwartaal, o.a. meer advieskosten en meer ove-
rige kosten dan begroot.

Verwacht wordt dat de kosten Commerciële Exploitatie droog op jaarbasis € 49.000 lager zullen zijn dan begroot door minder afschrijvingskosten door terugname van terreininrichting. De advieskosten zullen ho-
ger zijn.

Programma Veiligheid & Havenmeester

Terreinveiligheid

Wat willen wij bereiken

Om te excelleren in veiligheid vernieuwt het Havenschap waar nodig instrumenten en laat het Havenschap zich periodiek toetsen door andere overheden of onafhankelijke auditors. De aanbevelingen uit dergelijke veiligheidsrapporten zijn voor het Havenschap leidend bij het streven naar een veilig haven- en industrieterrein. Wij willen verder bereiken dat alle Port Security-plichtige bedrijven aan hun wettelijke verplichtingen voldoen en uitvoering geven aan zaken zoals hun oefenverplichtingen. Het huidige niveau van veiligheid en de wijze waarop dit wordt bereikt, neemt het Havenschap ook als uitgangspunt bij nog te ontwikkelen nieuwe terreinen.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Bedrijven worden gestimuleerd, ondersteund en geadviseerd om te voldoen aan de regels van Port Security.

Na het eerste kwartaal zijn de bedrijven die niet of onvoldoende hebben geoefend in het kader van ISPS (Internationale Code voor de Beveiliging van Schepen en Havenfaciliteiten) aangeschreven om hen te wijzen op hun verantwoordelijkheid op dit vlak. De verwachting is dat bedrijven daardoor meer hebben geoefend en alerter zijn als het gaat om hun beveiliging. Na het tweede kwartaal worden de oefeningen wederom beoordeeld om zodoende deze verwachting te toetsen. Bedrijven die onvoldoende of onvoldoende creatief (steeds dezelfde oefeningen) hebben geoefend, worden aan het begin van het derde kwartaal wederom aangeschreven.

Daarnaast zijn voorbereidingen gestart om begin 2016 een grote overheidstotaal oefening te organiseren samen met de Veiligheidsregio Midden- en West Brabant.

2. Het Porth Health Center (PHC) wordt geëvalueerd.

De accountantsverklaring over 2014 van het PHC is leidend over de financiële situatie in relatie tot de bijdrage van HM aan PHC. Dit is zo in de overeenkomst PHC en Havenschap opgenomen. Daarbij is van belang of de bijdrage van het Havenschap over 2014 noodzakelijk is geweest om de exploitatie in dat jaar rond te krijgen. Afspraken om dit vast te stellen zijn begin derde kwartaal met het management van het PHC ingepland.

3. De overeenkomst tussen Stichting Bedrijfsbrandweezorg Moerdijk (SBM) en de Veiligheidsregio Midden- en West Brabant wordt herijkt.

Het Havenschap draagt gedurende de looptijd van de overeenkomst, die begin 2016 eindigt, een maximale financiële bijdrage bij in de bedrijfsbrandweezorg. Om te onderzoeken of aan de doelstellingen van de overeenkomst wordt voldaan, is in het tweede kwartaal opdracht verstrekt aan een gespecialiseerd bedrijf op het gebied van PPS-brandweervereenkomsten. De opdrachtnemer gaat onderzoeken of aan de contractuele voorwaarden in de overeenkomst wordt voldaan. Het dagelijks bestuur van de SBM heeft met deze aanpak ingestemd.

Beveiliging

Wat willen wij bereiken

Het handhaven of verhogen van het huidige beveiligingsniveau. Hoewel slecht meetbaar, wordt door te investeren in technieken de efficiency en effectiviteit van systemen en personeel verhoogd.

Een goed gestroomlijnd overleg met overheidspartners waaraan alle partners gecommitteerd deelnemen.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Er wordt een Beveiligingsplan opgesteld met het oog op de ontwikkeling van het Logistiek Park

Moerdijk.

Dit plan zal gelijke tred houden met de ontwikkeling van het LPM. De verwachting is dat dit doorschuift naar 2016.

2. Het structureel overleg met overheden wordt versterkt met een convenant.

Het realiseren van een convenant is in het tweede kwartaal wederom besproken met de gemeente Moerdijk. Verwacht wordt dat in het 2^e halfjaar een concept convenant opgesteld zal worden en vervolgens voorgelegd zal worden aan de leden van de Havendriehoek.

3. Er worden 20 bestaande camera's vervangen.

De Uitwerkingsnotitie Veiligheid en Beveiliging is in het tweede kwartaal opgesteld. Besloten is om de visie aan dit document te laten toevoegen. Na vaststelling van het daarop volgende beveiligingsplan, wordt aan de hand van dit plan een programma van eisen opgesteld voor het vervangen van beveiligingsplatform en het vervangen en bijplaatsen van camera's. Gelet op het tijdsplan is het de verwachting dat dit doorschuift naar 2016.

4. De speedgate bij hoofdingang d'Entree wordt vervangen.

De speedgate is na een eenzijdige aanrijding in 2014 vervangen door twee schuifhekken.

5. Het in 2014 ingevoerde HMCC platform wordt geëvalueerd.

Omdat het HMCC platform (een geïntegreerd softwareprogramma) niet is ingevoerd in 2014, wordt dit in 2015 niet geëvalueerd. De verwachting is dat dit platform in 2016 zal worden geïnstalleerd.

6. Bijplaatsen van camera's op blind spots.

Het bijplaatsen van camera's wordt opgepakt nadat het beveiligingsplan is vastgesteld.

Havenveiligheid

Wat willen wij bereiken

De haven van Moerdijk wil een veilige haven zijn voor alle gebruikers waarbij de interne- en externe informatievoorziening op orde is en voldaan wordt aan de wet- en regelgeving. Dit bereiken wij onder meer door te kiezen voor nieuwe technologische mogelijkheden in systemen, te zorgen voor een veilige vaarweg naar en van Moerdijk waarbij alle verkeersdeelnemers begeleid worden op knelpunten en een veilige situatie in de haven om ook bij een toenemend aantal bezoekende schepen voor wachtende (binnenvaart) schepen voldoende wachtligplaatsen beschikbaar te hebben. Deze dienen uitgerust te zijn met mogelijkheden die in een moderne veilige en duurzame haven niet ontbreken zoals autoafzetplaatsen en

walstroomvoorzieningen. Voor de bemanningen van bezoekende zeeschepen faciliteert het Havenschap het Zeemanshuis.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Representatieve steekproeven houden naar controle op certificering, bemanningseisen en stuwagevoorschriften.

Met het Havenbedrijf Rotterdam zijn afspraken gemaakt om steekproeven te houden. Deze zullen in het derde kwartaal uitgevoerd worden.

2. De aanbevelingen uit het in 2014 gehouden onderzoek naar capaciteit wachtvoorzieningen binnenvaart uitvoeren voor zover aan de orde.

De aanbeveling om de dukdalven bij de wachtvoorziening voor de binnenvaart te vervangen is door de afdeling Beheer en Infrastructuur opgepakt. Er heeft zich in het tweede kwartaal een nieuwe klant aangevend voor het terrein aan 't Gors naast de oostelijke pontons van de wachtvoorziening. De vrije ruimte tussen wachtende binnenvaartschepen en te verwachten zeeschepen bij die klant lijkt beperkt. De vervanging van dukdalven zal daarom pas plaatsvinden wanneer duidelijk is hoe de configuratie van de voorzieningen gestalte krijgt.

3. Invloed uitoefenen op een besluit over de verkeersbegeleiding op het Hollands Diep/Dordtse Kil.

In een bestuurlijk overleg tussen Havenschap, gemeente Moerdijk, Rijkswaterstaat en de Veiligheidsregio is afgesproken dat Rijkswaterstaat voor 1 september voorstellen indient voor de manier waarop het installeren van een lichtere vorm van een verkeersbegeleidingssysteem in combinatie met het Automatisch Identificatie Systeem (AIS) kan plaatsvinden. Daarnaast wordt onderzocht of aanvullende maatregelen voor de pleziervaart mogelijk zijn, zoals het instellen van de verplichting tot het hebben van een vaarbewijs in deze wateren.

Resultaat t/m 2e kw 2015	Gerealiseerd t/m 2e kw 2015	Budget t/m 2e kw 2015	Verschil t/m 2e kw 2015
Programma Veiligheid & Havenmeester			
Opbrengsten	247	247	-
Kosten	-878	-820	-59
Totaal Programma Veiligheid & Havenmeester	-632	-573	-59

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Wat heeft het al gekost en wat betekent dat voor 2015

Opbrengsten

Deze opbrengsten zijn tot en met het 2e kwartaal gelijk aan de begroting.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Veiligheid en Havenmeester op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begroting.

Kosten

Deze kosten zijn tot en met het 2e kwartaal circa € 59.000 hoger dan begroot, door:

€ 140.000- Meer kosten brandweezorg t/m het 2e kwartaal omdat de jaarbijdrage in een keer in rekening is gebracht.

- € 30.000 Minder kosten veiligheidszorg t/m het 2e kwartaal omdat er nog geen bijdrage veiligheidszorg in rekening is gebracht.
- € 43.000 Minder afschrijvingskosten t/m 2e kwartaal omdat de voorgenomen investeringen in het HMCC nog niet hebben plaatsgevonden.
- € 8.000 Minder andere kosten t/m het 2e kwartaal dan begroot, o.a. minder overige kosten, meer administratiekosten derden en meer onderhoudskosten.

Verwacht wordt dat de uitgaven op jaarbasis circa € 112.000 lager zullen uitvallen dan begroot, met name door minder afschrijvingskosten omdat de voorgenomen investeringen in het HMCC nog niet hebben plaatsgevonden en de bijdrage brandweezorg naar beneden bijgesteld kan worden.

Programma Bedrijfsvoering

Bestuur en Public Affairs

Wat willen wij bereiken

Ervoor zorgen dat het bestuur bestaande uit achtereenvolgens de directie, het Dagelijks Bestuur en de Raad van Bestuur op basis van gedegen stukken geïnformeerd worden en/of besluiten kunnen nemen.

Als publiek orgaan streven wij naar meer transparantie in besluitvorming en het openbaar maken van besluiten en cijfermatige informatie.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Complete, transparante en goed onderbouwde voorstellen voorleggen aan het bestuur.

Om een aantal stevige dossiers en vraagstukken tot besluitvorming te laten komen is er in het tweede kwartaal veel externe expertise ingehuurd. Dit past ons ook als regieorganisatie. Eén van de belangrijkste besluiten die door ons bestuur zijn genomen in dit kwartaal is de samenwerkingsovereenkomst, die is gesloten met een ontwikkelaar om gezamenlijk het Logistiek Park Moerdijk te ontwikkelen.

2. De in 2014 vastgestelde Havenstrategie Moerdijk 2030 en de uitvoeringsagenda worden in 2015 geïncorporeerd in de planning- en controlcyclus en besluitvorming.

De Havenstrategie en de Uitvoeringsagenda zijn voor het Havenschap de belangrijkste bron voor het opstellen van de begroting. In het tweede kwartaal van 2015 hebben wij onze begroting ter besluitvorming voorgelegd aan het dagelijks bestuur en voor zienswijzen verzonden aan de gemeenteraad en Provinciale Staten. Wij hebben de Havenstrategie vertaald in een visie per programmaonderdeel, om vervolgens met behulp van de drie W-vragen onze begroting te complementeren. Tot slot hebben wij gezocht naar een goed evenwicht in kosten en opbrengsten om ook meerjarig een evenwichtige begroting te kunnen presenteren.

3. Samen met de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling komen tot een herijkte governance van de huidige regeling.

Samen met onze deelnemers hebben wij een startnotitie opgesteld die de kaders bevat waarbinnen wij werken aan de diverse documenten die nodig zijn voor de realisatie van een nieuwe governance. Uitgangspunt is te komen tot een NV met de gemeenschappelijke regeling als financier. De voortgangrapportage die in dit kwartaal was voorzien is in verband met de verkiezingen van Provinciale Staten vooruit geschoven.

Juridische zaken

Wat willen wij bereiken

Wij willen bereiken dat de inzet van Juridische Zaken binnen het Havenschap van de achterkant van het besluitvormingsproces naar de voorkant wordt verplaatst waardoor vanuit een preventieve functie kan worden geadviseerd, dit ten behoeve van zowel de primaire processen als ten behoeve van projecten. Een algeheel juridisch kwaliteitsbeleid gebaseerd op generieke juridische kennis draagt in dat kader structureel bij aan de steeds verdere professionalisering van het Havenschap en het inzichtelijk maken en beheersen van juridische risico's. Daar waar onverhoopt niet preventief kan worden gehandeld of meegedacht, wil Juridische Zaken door uitoefening van een adequate, correctieve functie optimale rechtsbescherming van

het Havenschap bereiken. Dit middels het vlot en inzichtelijk afhandelen van schadeclaims of klachten en daar waar nodig het voeren van juridische procedures (ondersteund door specialistische, externe kennis).

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Proactief Contractmanagement voeren.

Wat betreft het voeren van (geautomatiseerd) contractmanagement binnen ons IT-systeem dient te worden afgewacht totdat de afronding van ons IT-fundament is gerealiseerd. Op basis van de huidige inzichten is dat waarschijnlijk vanaf 1 augustus 2015. Tot die tijd worden nadere voorbereidingswerkzaamheden voor de contractregistraties uitgevoerd en wordt het overzicht handmatig geborgd.

2. Zorgen voor Compliance binnen de organisatie.

Een strategisch plan van compliance met als onderdeel het thema Integriteit is in voorbereiding. In het tweede kwartaal is hierin langzaam maar zeker voortgang geboekt. De realisatie van het plan geschiedt naar verwachting in het derde of vierde kwartaal van 2015.

3. Voorbereidingen treffen voor de te wijzigen Governancestructuur.

Uit de opgestelde startnotitie blijkt dat eerst een nadere verkenning en verdieping van de invulling van de toekomstige structuur wordt gedaan en een gericht boekenonderzoek wordt uitgevoerd. Daarna volgt het opstellen en controleren van de benodigde juridische en financiële documenten. De benodigde handvatten hiervoor zijn in het tweede kwartaal ontvangen en zijn door het Havenschap van input voorzien.

4. Ontwikkeling van het Logistiek Park Moerdijk (LPM) juridisch mogelijk maken.

In het tweede kwartaal is gekomen tot een nadere samenwerkingsovereenkomst met Hebema Holding omtrent de gezamenlijke ontwikkeling van het Logistiek Park Moerdijk. In dat kader is in het tweede kwartaal inmiddels verdere invulling gegeven aan de gezamenlijke grondverwervingsstrategie. Hierin werken het Havenschap, Hebema Holding, de provincie Noord-Brabant en externe deskundigen samen.

Financiën

Wat willen wij bereiken

Een effectieve en efficiënte planning- en controlcyclus. Verder het benutten van de technische mogelijkheden om financiële informatie sneller en accurater beschikbaar te hebben ter ondersteuning van de inhoudelijke programma's. Daarnaast de inhoudelijke programma's voorzien van financieel advies. Blijven voldoen aan alle van toepassing zijnde financiële wet- en regelgeving. Gebruik maken van de fiscale mogelijkheden om het publieke geld zo efficiënt en effectief mogelijk te kunnen besteden.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Versterken van de adviesfunctie van de afdeling financiën.

Het plan van aanpak voor het versterken van de adviesfunctie van de afdeling financiën zal, in plaats van in het tweede kwartaal, in het derde kwartaal opgesteld worden.

2. Financiële (stuur)informatie vergemakkelijken.

In het eerste en het begin van het tweede kwartaal hebben de jaarrekening, begroting en kwartaalrapportage koppelingen gekregen met de onderliggende Excel-bestanden. Hierdoor werken wijzigingen automatisch door in deze rapportages. Daar waar mogelijk zijn financiële overzichten zowel in stijl als in inhoud

aangepast, waardoor deze meer op elkaar aansluiten. Hiermee wordt geprobeerd om de leesbaarheid te bevorderen en het vergelijken van overzichten te vereenvoudigen.

In de tweede helft van 2015 zal geïnventariseerd worden welke aanpassingen gewenst/noodzakelijk zijn aan de rapportage om te voldoen aan de informatiebehoefte van de organisatie en het bestuur. Op basis van deze inventarisatie zullen daar waar mogelijk aanpassingen doorgevoerd worden.

3. Voorbereidingen treffen op een wijziging van de governancestructuur.

Net als in het eerste kwartaal is in het tweede kwartaal een aantal vragen van de stuurgroep/kernteam governance met betrekking tot de financiering bij een wijziging van de governancestructuur beantwoord. Tevens zijn in het tweede kwartaal twee offertes aangevraagd: een voor een waardering van het Havenschap en een voor het opstellen van een inbrengbalans bij een uitzetting van het Havenschap van een GR naar een NV.

Communicatie

Wat willen wij bereiken

Bekendheid van het Haven- en Industrierrein Moerdijk als knooppunt voor logistiek en procesindustrie bij ondernemingen, omgeving en overheden waarin waardecreatie, duurzaamheid en veiligheid centraal staan. Marketing wordt ingezet ter ondersteuning van de commerciële doelen.

Naar de omgeving toe staan transparantie en tijdigheid centraal in de communicatie. Goed nabuurschap betekent voor het Havenschap een goed overleg tussen omwonenden en ondernemers en het tonen van maatschappelijke betrokkenheid, bijvoorbeeld door sport- of welzijnsinitiatieven uit de kernen financieel te ondersteunen.

Verder zorgt de communicatieadviseur ervoor dat door het stimuleren van het communicatief bewustzijn de organisatie als geheel communicatiever wordt.

Daarnaast geeft de communicatieadviseur adviezen en ondersteuning om de organisatie als geheel alert te maken op tijdige en transparante communicatie.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. In 2015 worden de eerste voorbereidingen getroffen voor een terreinbrede Open Dag in 2016.

In het eerste kwartaal is besloten om deze Open Dag te combineren met de organisatie van de Logistieke dag. Hierdoor vallen diverse voordelen te behalen. In het tweede kwartaal zijn oriënterend gesprek gevoerd met de juridisch adviseur over de wijze van aanbesteden van deze opdracht en is een oriënterend gesprek gevoerd met een evenementbureau.

2. Er wordt een analyse uitgevoerd naar de inzet en het bereik van communicatiemiddelen.

In het tweede kwartaal zijn hiervoor nog geen activiteiten gestart.

3. Uit elk programma worden twee tot drie relevante projecten voorzien van een communicatieplan.

Op basis van de begroting selecteert communicatie in overleg met de programmamanager twee tot drie projecten per programma waarvoor een communicatieplan wordt opgesteld. In het tweede kwartaal is een communicatieplan gemaakt voor het project Natuurmanagementplan van het programma Ruimtelijke Or-

dening, Milieu en Duurzaamheid. Daarnaast is een communicatieaanpak gemaakt voor het Uitvoeringsprogramma Havenstrategie Moerdijk 2030. Een concreet resultaat hiervan is de realisatie van een digitale nieuwsbrief over het Uitvoeringsprogramma. De eerste nieuwsbrief is in april verzonden.

4. Communicatie bepaalt in overleg met commercie op welke wijze communicatie in 2015 kan bijdragen aan de gestelde commerciële doelen.

Ook in het tweede kwartaal zijn in samenwerking met Commercie diverse acties uitgevoerd die bijdragen aan de gestelde commerciële doelen. Zo zijn er diverse middelen gerealiseerd voor de beurs Transport Logistic in München, en heeft een geslaagde ontvangst van de leden van de Nederlandse Kamer van Koophandel voor België en Luxemburg plaatsgevonden. Verder zijn er advertenties geplaatst, onder meer in Bedrijvig Brabant en de special over Moerdijk in De Ondernemer van BN de Stem. Ook heeft de samenwerking met commercie geresulteerd in een aantal interessante artikelen over onze klanten in ons businessmagazine Re/Port of Moerdijk.

Personeel en Organisatie

Wat willen wij bereiken

Door medewerkers proactief te stimuleren om te blijven investeren in persoonlijke ontwikkeling, groeien onze mensen door tot klant- en omgevingsgerichte vertegenwoordigers van het Havenschap. Gestructureerd en periodiek wordt deze persoonlijke ontwikkeling besproken. Door elkaar feedback te geven op houding en gedrag blijft persoonlijke groei gewaarborgd. Tevens versterkt dit de onderlinge samenwerking.

De economie trekt weer aan. Mensen krijgen meer vertrouwen en de mobiliteit neemt langzaam weer toe. Door te investeren in persoonlijke ontwikkeling, worden medewerkers interessanter voor de arbeidsmarkt. Gezien de vergrijzing en de vertrekkende babyboomgeneratie, ook bij andere organisaties, biedt dit medewerkers de kans om een overstap te maken. Wij kunnen als werkgever bijdragen aan deze overstap door partners in de regio te benaderen en te kijken of we de loopbaanoriëntatie kunnen vergemakkelijken. Loopbaanbeleid richt zich op de inzet van medewerkers, op hun kwaliteiten en de ontwikkeling van kwaliteiten.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Voldoen aan de werkkostenregeling

De nieuwe werkkostenregeling geldt vanaf 1 januari 2015. In het tweede kwartaal is door de financiële afdeling elke maand bijgehouden in hoeverre we binnen de budgetten blijven zoals vooraf gesteld.

2. Er worden procesbeschrijvingen, procedures en werkinstructies P&O opgesteld.

In het tweede kwartaal is vanwege andere prioriteiten besloten om de procesbeschrijvingen pas op te pakken op het moment dat het noodzakelijk is.

3. Er wordt een advies voorbereid over mogelijke gevolgen voor de inzet van personeel en de opbouw van de organisatie naar aanleiding van eventuele wijziging van de governancestructuur

In het eerste kwartaal is de actualiteit van de werknemersregelingen beoordeeld, zoals deze in 2009 waren opgesteld. In het tweede kwartaal is een offerte uitgevraagd voor het actualiseren van onze regelingen die nodig zijn bij de overgang naar een nieuwe governancestructuur.

Inmiddels is de samenwerking ingezet met een gerenommeerd adviesbureau om te komen tot een arbeidsvoorwaardenpakket inclusief overgangsmaatregelen die passend zijn bij een nieuw governance-model. Om dit proces zo efficiënt mogelijk te houden, wordt het handboek 2009 als basis genomen en aangepast waar nodig.

4. Er wordt een loopbaanbeleid opgezet.

Dit proces wordt momenteel niet actief opgepakt. Inmiddels is gebleken dat de prioriteit hiervan niet dusdanig hoog is dat dit in 2015 dient te worden uitgewerkt.

5. Overige activiteiten

In 2015 loopt het proces van functiebeschrijving en -waardering door vanuit 2014. In het tweede kwartaal is gestart met het opstellen van de functiebeschrijvingen. Na een toets door MT en medewerkers worden deze waar nodig aangepast en aangescherpt. Vervolgens kunnen de beschrijvingen worden vastgesteld en de waarderingsprocedure in gang gezet. Dit traject is gereed voor eind 2015.

Er is in 2014 gebleken dat onze huidige autoregeling op onderdelen niet goed aansluit op de snelle ontwikkelingen rondom het elektrisch rijden. Het is daarom van belang dat er in 2015 een hernieuwde autoregeling komt. In het tweede kwartaal is bepaald welke onderdelen de regeling dient te bevatten en is gestart met het schrijven van een nieuwe regeling. Na overleg met externe partijen wordt deze afgerond voor het einde van het derde kwartaal 2015.

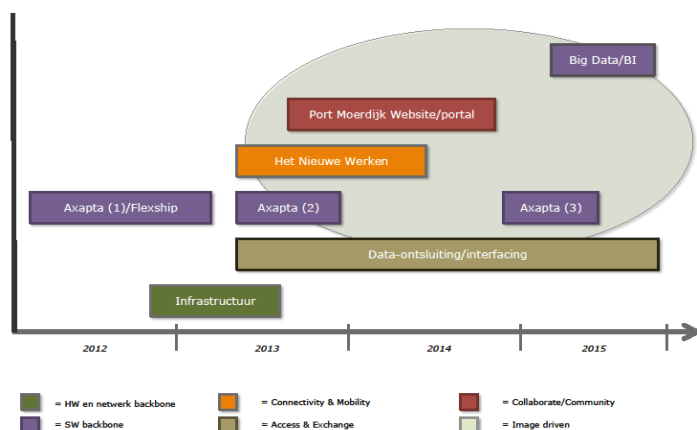
Ten slotte is ons arbobeleid toe aan een update. In samenwerking met de afdeling Infrastructuur en Beheer wordt er een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) uitgevoerd. Deze bestaat uit vier clusters die worden geactualiseerd: arbo organisatie en beleid, gebouwgebonden onderzoek, welzijnsinventarisatie en de wettelijke toetsing. In het tweede kwartaal zijn de offertes uitgevraagd. In het 3^e kwartaal wordt dit proces uitgevoerd.

Informatisering en Automatisering

Wat willen wij bereiken

Een toekomstbestendig informatie- en automatiseringssysteem waarmee relevante data real-time beschikbaar is zowel voor intern als extern gebruik. Waarbij het risico op uitval van het systeem en het risico op oneigenlijk en onverantwoord gebruik tot een aanvaardbaar minimum beperkt zijn. Daarnaast streeft het Havenschap naar een archief dat op ieder moment voldoet aan de daaraan gestelde wet- en regelgevingen en dat op ieder moment overgedragen kan worden aan de bewaarplaats bij het provinciale archief. Dit alles zodanig dat de organisatie ondersteund wordt in het realiseren van de ambities uit de Havenstrategie 2030. Daarnaast dragen informatisering en automatisering bij aan tijds- en plaatsonafhankelijk werken.

Ontwikkeling 2012 - 2015

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Komen tot afronding van het integraal IT fundament (AX, SharePoint en GIS) en daarna zelf de regie voeren over beheer en onderhoud.

In het tweede kwartaal is aan de hand van het opgestelde projectplan “afronding fundament” gewerkt aan de afronding van het integraal IT fundament per 1 augustus 2015. Op de in het projectplan benoemde producten (Informatie Architectuur, AX, SharePoint, GIS/TIV, Netwerk, Gebruikers en Beheer voorbereiding) is in het tweede kwartaal vooruitgang geboekt. Naar verwachting zal alleen de afronding van het fundament voor SharePoint na 1 augustus liggen.

2. Financiële (stuur)informatie met een druk op de knop.

Net als in het eerste kwartaal zijn hiervoor in het tweede kwartaal nog geen acties uitgevoerd. In de tweede helft van 2015 zal geïnventariseerd worden welke aanpassingen aan de rapportages gewenst/noodzakelijk zijn om te voldoen aan de informatiebehoefte van de organisatie en het bestuur. Op basis van deze inventarisatie zullen daar waar mogelijk aanpassingen doorgevoerd worden.

3. Vervolmaken van het compleet digitaal archief waarmee vanaf 1 januari 2015 gestart zal worden.

Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het real time beschikbaar hebben van data.

Het is niet gelukt om het documentmanagementsysteem binnen SharePoint (volledig) operationeel te hebben voor 1 januari 2015. Om er zeker van te zijn dat de voorgestelde inrichting de juiste is, zal eerst een pilot gehouden worden. In het eerste en tweede kwartaal is de pilot verder voorbereid en in het begin van het derde kwartaal zal de pilot plaatsvinden en geëvalueerd worden. Daarna kan de verdere uitrol van het compleet digitaal archief plaatsvinden en worden afgerond.

Gebleken is dat een compleet digitaal archief wordt toegestaan, maar dat hieraan wel verplichtingen gesteld worden. In het door het DIV (Document Informatie Voorziening) Comité opgestelde Informatiemanagementplan wordt onder meer vastgelegd hoe het Havenschap invulling geeft aan deze verplichtingen. Dit plan wordt ieder kwartaal completer en zal dit jaar afgerond worden.

4. Het papieren en digitaal beschikbare archief na 1988 opschonen en gereed maken voor overdracht aan de provinciale archiefbewaarplaats.

In het derde kwartaal wordt hiervoor een plan van aanpak opgesteld, zodat dit komende jaren op een gestructureerde wijze aangepakt kan worden. Uitgangspunt hierbij is dat het papieren en digitaal beschikbare archief na 1988 gefaseerd opgeschoond en gereed gemaakt wordt voor overdracht aan de provinciale archiefbewaarplaats. In 2015 gaat het daarbij om 1/5 van het archief en in 2016 en 2017 gaat het respectievelijk om jaarlijks 2/5 van het archief.

Facilitaire Zaken

Wat willen wij bereiken

De duurzaamheidsambitie van het Havenschap komt terug in de wijze waarop het gebouw beheerd wordt. Alle noodzakelijke vervangingen worden zo duurzaam mogelijk ingevuld.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Evaluatie van de duurzame maatregelen die in 2014 zijn genomen.

In 2014 was het voornemen diverse werkzaamheden uit te voeren om het gebouw te verduurzamen. De aanschaf en installatie van zonnepanelen hebben in 2014 plaatsgevonden. In het tweede kwartaal heeft de meervoudig onderhandse aanbesteding voor een nieuw klimaatbeheersingssysteem plaatsgevonden. Helaas is uit de inschrijvingen gebleken dat geen van de partijen voldeed aan de minimale gestelde eisen aan kwaliteitsplannen e.d. die als onderdeel van de EMVI-selectie waren gevraagd. De aanbesteding wordt daarom met enkele aanpassingen opnieuw doorlopen. Opnieuw wordt een tweetal varianten uitgevraagd en dit keer aan een viertal grotere partijen die wel in staat worden geacht dergelijke contracten ter hand te kunnen nemen. De eerste variant is inclusief individuele regeling per ruimte. De tweede optie is vervanging van de huidige klimaatregeling naar een vergelijkbaar systeem.

2. Het realiseren van een stabiele beheersituatie.

In 2014 is de weg ingeslagen om uiteindelijk in 2016 de BREEAM-certificering voor ons kantoor te behalen. Daartoe is in de eerste twee kwartalen van 2015 ingezet op het op orde krijgen van de assets inclusief het asset meerjareninvesteringsprogramma. Daarmee komt het deel assets als één van de drie componenten van professioneel beheer op orde.

De andere componenten, beheer en gebruik, zijn in kwartaal een en twee opgestart. Voor het beheer worden alle contracten, die facilitair gericht zijn, opnieuw tegen het licht gehouden en bepaald of de Service Level Agreement (SLA) en Kritische Prestatie Indicatoren (KPI) SMART genoeg zijn of bijgesteld moeten worden. De eerste aangepaste contracten zijn in het tweede kwartaal afgesloten en in het restant van 2015 volgen de andere contracten die vanuit looptijd en contractvoorwaarden aangepast konden worden.

Door doel(groep)gerichte trainingen en invulling van taken en bevoegdheden binnen het facilitair team brengen wij ook het gebruik op een niveau dat past bij het Havenschap. Dit heeft zijn doorloop tot eind 2015.

Wat heeft het al gekost en wat betekent dat voor 2015

Resultaat t/m 2e kw 2015	Gerealiseerd t/m 2e kw 2015	Budget t/m 2e kw 2015	Verschil t/m 2e kw 2015
Programma Bedrijfsvoering			
Opbrengsten Bestuur en Public Affairs	0	-	0
Opbrengsten Juridische zaken	-	-	-
Algemene baten	-	-	-
Rente baten	1.218	1.218	0
Opbrengsten Communicatie	10	31	-21
Opbrengsten Personeel en Organisatie	24	4	20
Opbrengsten Informatisering en Automatisering	-	-	-
Opbrengsten Facilitair	-	-	-
Subtotaal opbrengsten	1.251	1.252	-1
Kosten Bestuur en Public Affairs	-79	-233	154
Kosten Juridische zaken	-37	-67	30
Kosten Financiën	-37	-58	21
Algemene lasten	-6	-	-6
Rente lasten	-2.870	-2.812	-59
Kosten Communicatie	-100	-139	40
Kosten Personeel en Organisatie	-1.166	-1.143	-24
Kosten Informatisering en Automatisering	-315	-228	-87
Kosten Facilitair	-216	-169	-47
Subtotaal kosten	-4.826	-4.849	24
Totaal Programma Bedrijfsvoering	-3.574	-3.597	23

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Opbrengsten

De opbrengsten Bedrijfsvoering zijn tot en met het 2e kwartaal circa € 1.000 lager dan begroot, door:

- € 21.000- Minder opbrengsten bannermasten 2014 en nog geen opbrengsten lichtmastreclameborden t/m het 2e kwartaal omdat deze in december worden gefactureerd.
- € 20.000 Meer andere opbrengsten t/m 2^e kwartaal dan begroot, o.a. bijdrage in de kosten Uitvoeringsprogramma onder leiding van de Stuurgroep Havenstrategie.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Bedrijfsvoering op jaarbasis € 36.000 hoger zullen zijn dan begroot.

Kosten

Er is circa € 24.000 minder aan kosten Bedrijfsvoering uitgegeven tot en met het 2e kwartaal dan begroot, door:

- € 154.000 Minder kosten bestuur en advies, met name door minder advieskosten businesscase Havenvisie 2030, LPM, governance en overige t/m het 2e kwartaal dan begroot.
- € 30.000 Minder juridische- en verzekeringskosten dan begroot.
- € 21.000 Minder kosten financiën, met name door minder accountantskosten en minder financieringsadvies dan begroot.
- € 6.000- Meer algemene lasten door kosten voorziening dubieuze debiteuren.

- € 59.000- Ondanks dat er minder financiering is aangetrokken zijn de rentekosten hoger dan begroot.
- € 40.000 Minder kosten communicatie, met name nog geen kosten Re/Port of Moerdijk en ook nog geen overige kosten.
- € 87.000- Meer kosten automatisering en informatisering t/m het 2e kwartaal dan begroot, o.a. meer advieskosten.
- € 24.000- Meer personeelskosten t/m het 2e kwartaal dan begroot, o.a. meer opleidingskosten.
- € 47.000- Meer kosten facilitair t/m het 2e kwartaal dan begroot, o.a. meer uitvoeringskosten facilitair plan.

Verwacht wordt dat de kosten Bedrijfsvoering op jaarbasis circa € 461.000 hoger uitvallen dan begroot, met name door meer kosten automatisering en informatisering, meer rentekosten, meer kosten facilitair, maar minder kosten bestuur en advies

Paragraaf Exploitatieoverzicht

Resultaat t/m 2e kw 2015	Gerealiseerd t/m 2e kw 2015	Budget t/m 2e kw 2015	Vershil t/m 2e kw 2015
Programma Ruimtelijke ontwikkeling, milieu en duurzaamheid			
Opbrengsten	-	48	-48
Kosten	-87	-134	47
Totaal Programma Ruimtelijke ontwikkeling, milieu en duurzaamheid	-87	-86	-1
Programma Infrastructuur en Beheer			
Opbrengsten nat	-	-	-
Opbrengsten droog	1.091	1.132	-41
Kosten Beheer nat	-557	-1.302	745
Kosten Beheer droog	-1.104	-2.079	975
Totaal Programma Infrastructuur en Beheer	-1.660	-3.380	1.720
Programma Commerciële Exploitatie			
Opbrengsten nat	4.108	4.241	-134
Opbrengsten droog	3.267	3.538	-271
Kosten droog	-51	-139	88
Totaal Programma Commerciële Exploitatie	7.323	7.640	-317
Programma Veiligheid & Havenmeester			
Opbrengsten	247	247	-
Kosten	-878	-820	-59
Totaal Programma Veiligheid & Havenmeester	-632	-573	-59
Programma Bedrijfsvoering			
Opbrengsten Bestuur en Public Affairs	0	-	0
Opbrengsten Juridische zaken	-	-	-
Algemene baten	-	-	-
Rente baten	1.218	1.218	0
Opbrengsten Communicatie	10	31	-21
Opbrengsten Personeel en Organisatie	24	4	20
Opbrengsten Informatisering en Automatisering	-	-	-
Opbrengsten Facilitair	-	-	-
Subtotaal opbrengsten	1.251	1.252	-1
Kosten Bestuur en Public Affairs	-79	-233	154
Kosten Juridische zaken	-37	-67	30
Kosten Financiën	-37	-58	21
Algemene lasten	-6	-	-6
Rente lasten	-2.870	-2.812	-59
Kosten Communicatie	-100	-139	40
Kosten Personeel en Organisatie	-1.166	-1.143	-24
Kosten Informatisering en Automatisering	-315	-228	-87
Kosten Facilitair	-216	-169	-47
Subtotaal kosten	-4.826	-4.849	24
Totaal Programma Bedrijfsvoering	-3.574	-3.597	23
TOTAAL OPBRENGSTEN	9.964	10.459	-495
TOTAAL KOSTEN	-7.503	-9.322	1.820
RESULTAAT VOOR BESTEMMING (excl. grondexploitaties)	2.461	1.137	1.325
Mutaties in reserves			
Beschikkingen ten laste van reserves	1.665	2.681	-1.017
Toevoeging aan reserves	-1.450	-1.450	-0
Totaal Mutaties in reserves	215	1.231	-1.017
RESULTAAT NA BESTEMMING (excl. grondexploitaties)	2.676	2.368	308

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Jaarprognose 2015	Realisatie 2015	Budget 2015	Verschil 2015	Verschil %
Programma Ruimtelijke ontwikkeling, milieu en duurzaamheid				
Opbrengsten	96	96	0	0%
Kosten	-303	-268	-35	13%
Totaal Programma Ruimtelijke ontwikkeling, milieu en duurzaamheid	-207	-172	-35	20%
Programma Infrastructuur en Beheer				
Opbrengsten nat	0	0	0	0%
Opbrengsten droog	2.165	2.265	-100	-4%
Kosten Beheer nat	-1.334	-2.603	1.270	-49%
Kosten Beheer droog	-4.344	-4.157	-187	4%
Totaal Programma Infrastructuur en Beheer	-5.678	-6.760	1.083	-16%
Programma Commerciële Exploitatie				
Opbrengsten nat	7.842	8.483	-641	-8%
Opbrengsten droog	6.534	7.076	-542	-8%
Kosten droog	-229	-278	49	-18%
Totaal Programma Commerciële Exploitatie	14.146	15.280	-1.134	-7%
Programma Veiligheid & Havenmeester				
Opbrengsten	494	494	0	0%
Kosten	-1.527	-1.640	112	-7%
Totaal Programma Veiligheid & Havenmeester	-1.033	-1.146	112	-10%
Programma Bedrijfsvoering				
Opbrengsten Bestuur en Public Affairs	0	0	0	0%
Opbrengsten Juridische zaken	0	0	0	0%
Algemene baten	0	0	0	0%
Rente baten	2.436	2.436	0	0%
Opbrengsten Communicatie	57	61	-4	-7%
Opbrengsten Personeel en Organisatie	48	8	40	535%
Opbrengsten Informatisering en Automatisering	0	0	0	0%
Opbrengsten Facilitair	0	0	0	0%
Subtotaal opbrengsten	2.541	2.505	36	1%
Kosten Bestuur en Public Affairs	-366	-466	100	-21%
Kosten Juridische zaken	-124	-134	10	-7%
Kosten Financiën	-156	-116	-40	34%
Algemene lasten	0	0	0	0%
Rente lasten	-5.740	-5.623	-117	2%
Kosten Communicatie	-279	-279	0	0%
Kosten Personeel en Organisatie	-2.305	-2.291	-14	1%
Kosten Informatisering en Automatisering	-730	-456	-274	60%
Kosten Facilitair	-464	-338	-126	37%
Subtotaal kosten	-10.164	-9.704	-461	5%
Totaal Programma Bedrijfsvoering	-15.247	-4.694	-388	8%
TOTAAL OPBRENGSTEN	19.671	20.918	-1.247	-6%
TOTAAL KOSTEN	-17.902	-18.650	748	-4%
TOTAAL RESULTAAT VOOR BESTEMMING (excl. grondexploitatie)	1.769	2.268	-499	-22%
Mutaties in reserves				
Beschikkingen ten laste van reserves	4.360	5.362	-1.003	-19%
Toevoeging aan reserves	-2.900	-2.900	0	0%
Totaal Mutaties in reserves	1.460	2.462	-1.003	-41%
RESULTAAT NA BESTEMMING (excl. grondexploitatie)	3.229	4.730	-1.501	-32%

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Programma Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid

Opbrengsten

Deze opbrengsten zijn tot en met het 2e kwartaal circa € 48.000 lager dan begroot, door:

- € 48.000 Minder opbrengsten t/m het 2e kwartaal, doordat met name de bijdragen Samenwerking Duurzame Verbindingen (DVM) en de bijdragen aan het milieumonitoringrapport 2014 nog niet in rekening zijn gebracht.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid op jaarbasis nagevoeg gelijk zullen zijn aan de begroting.

Kosten

Deze kosten zijn tot en met het 2e kwartaal circa € 47.000 lager dan begroot, door:

- € 47.000 Minder kosten t/m het 2e kwartaal, met name omdat de kosten programmaondersteuning Samenwerking Duurzame Verbindingen (DVM), ecologische advisering nog niet in rekening zijn gebracht en omdat de werkzaamheden milieumonitoring 2014 nog niet gestart zijn.

Verwacht wordt dat de uitgaven Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid op jaarbasis circa € 35.000 hoger zijn. Met name door onderzoekskosten voor Energyweb die niet begroot zijn.

Programma Infrastructuur en Beheer

Kosten Beheer nat

Deze kosten zijn tot en met het 2e kwartaal circa € 745.000 lager dan begroot, door:

- € 500.000 Baggerkosten lopen sinds 2015 rechtstreeks via de voorziening baggeren. Deze komen niet meer via de reguliere exploitatie ten laste van de bestemmingsreserves.
- € 53.000 Minder beheerkosten nat t/m het 2e kwartaal, omdat kostenverdeling tussen beheerkosten nat en droog anders is uitgevallen dan begroot.
- € 86.000 Minder afschrijvingskosten door terugname van een kade.
- € 68.000 Geen advieskosten nat t/m het 2^e kwartaal.
- € 38.000 Per saldo minder andere kosten t/m het 2e kwartaal, o.a. minder onroerendzaakbelasting en overige kosten.

Verwacht wordt dat de kosten Beheer nat op jaarbasis circa € 1.270.000 lager zijn dan begroot. Er zijn geen baggerkosten meer via reguliere exploitatie, omdat deze vanaf 2014 rechtstreeks ten laste komen van de voorziening baggeren, en minder afschrijvingskosten door terugname kade en per saldo minder andere kosten.

Kosten beheer droog

Deze kosten zijn tot en met het 2e kwartaal circa € 975.000 lager dan begroot, door:

- € 517.000 Minder kosten die uiteindelijk ten laste van de reserve ontwikkelingen komen t/m het 2e kwartaal 2015, met name doordat de aankoop van een woning nog niet heeft plaatsgevonden en er nog geen kosten gemaakt zijn voor aanpassingen wachtoorziening binnenvaart.
- € 378.000 Minder beheerkosten, omdat nog niet alle nota's t/m het 2e kwartaal zijn ontvangen.
- € 12.000 Minder kosten schades t/m het 2e kwartaal.
- € 68.000 Per saldo minder andere kosten t/m het 2e kwartaal, o.a. minder electriciteitskosten, meer huurkosten, geen onderhoudskosten, minder waterschapslasten en minder overige kosten dan begroot.

Verwacht wordt dat de kosten Beheer droog op jaarbasis circa € 187.000 hoger zijn dan begroot. Met name doordat er meer beheerkosten en meer algemene advieskosten worden gemaakt.

Opbrengsten droog

Deze opbrengsten zijn tot en met het 2e kwartaal circa € 41.000 lager dan begroot.

- € 35.000- Minder spooropbrengsten t/m het 2e kwartaal door terugname terrein.
- € 6.000- Minder andere opbrengsten t/m het 2e kwartaal.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Infrastructuur en Beheer droog op jaarbasis circa € 100.000 lager uit zullen vallen dan begroot door lagere spooropbrengsten en lagere rioolheffing dan begroot.

Programma Commerciële Exploitatie

Opbrengsten nat

Deze opbrengsten zijn tot en met het 2e kwartaal circa € 134.000 lager dan begroot, door:

- € 101.000 Meer opbrengsten zeehavengeld dan begroot.
- € 121.000- Minder opbrengsten binnenvhavengeld dan begroot, met name door minder overslag dan begroot en doordat nog niet alle reizen tot en met juni afgerekend zijn.
- € 43.000- Minder kadegeld door teruggenomen kade en nog niet gerealiseerde kade waarmee in de begroting rekening was gehouden.
- € 100.000- Minder opbrengsten erfpacht door teruggenomen kade.
- € 40.000 Meer huuropbrengsten door uitgifte in huur van een terrein in 2014 en door huuraanpassing waarmee in de begroting geen rekening was gehouden.
- € 11.000- Per saldo minder andere opbrengsten, o.a. minder vergunningrechten nat dan waarmee in de begroting rekening was gehouden.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Commerciële Exploitatie nat op jaarbasis € 641.000 lager uit zullen vallen dan begroot. Met name gebaseerd op een sombere verwachting van de opbrengsten zeehavengelden en binnenvhavengelden en door de negatieve effecten van de teruggenomen kade op de opbrengsten nat.

Opbrengsten droog

De opbrengsten zijn tot en met het 2e kwartaal € 271.000 lager dan begroot, door:

- € 288.000- Minder opbrengsten erfpacht t/m het 2e kwartaal met name door teruggenomen terrein.
- € 17.000 Meer opbrengsten huur en overige huur t/m het 2e kwartaal dan waarmee in de begroting rekening was gehouden.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Commerciële Exploitatie droog op jaarbasis circa € 542.000 lager zullen uitvallen dan begroot. Met name door lagere erfpachtinkomsten door teruggenomen terrein, maar er is sprake van hogere inkomsten huur en overige huurinkomsten dan begroot.

Kosten droog

Deze kosten zijn circa € 88.000 lager tot en met het 2e kwartaal dan begroot, door:

- € 100.000 Minder afschrijvingskosten door terugname van terreininrichting.
- € 12.000- Per saldo meer andere kosten t/m het 2e kwartaal, o.a. meer advieskosten en meer overige kosten dan begroot.

Verwacht wordt dat de kosten Commerciële Exploitatie droog op jaarbasis € 49.000 lager zullen zijn dan begroot door minder afschrijvingskosten door terugname van terreininrichting, maar meer advieskosten.

Programma Veiligheid & Havenmeester

Opbrengsten

Deze opbrengsten zijn tot en met het 2e kwartaal gelijk aan de begroting.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Veiligheid en Havenmeester op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begroting.

Kosten

Deze kosten zijn tot en met het 2e kwartaal circa € 59.000 hoger dan begroot, door:

- € 140.000- Meer kosten brandweezorg t/m het 2e kwartaal, omdat de jaarbijdrage in een keer in rekening is gebracht.
- € 30.000 Minder kosten veiligheidszorg t/m het 2e kwartaal, omdat er nog geen bijdrage veiligheidszorg in rekening is gebracht.
- € 43.000 Minder afschrijvingskosten t/m 2e kwartaal, omdat de voorgenomen investeringen in het HMCC nog niet hebben plaatsgevonden.
- € 8.000 Minder andere kosten t/m het 2e kwartaal dan begroot, o.a. minder overige kosten, meer administratiekosten derden en meer onderhoudskosten.

Verwacht wordt dat de uitgaven op jaarbasis circa € 112.000 lager zullen uitvallen dan begroot, met name door minder afschrijvingskosten omdat de voorgenomen investeringen in het HMCC nog niet hebben plaatsgevonden en de bijdrage brandweezorg naar beneden bijgesteld kan worden.

Programma Bedrijfsvoering

Opbrengsten

De opbrengsten Bedrijfsvoering zijn tot en met het 2e kwartaal circa € 1.000 lager dan begroot, door:

- € 21.000- Minder opbrengsten bannermasten 2014 en nog geen opbrengsten lichtmastreclameborden t/m het 2e kwartaal omdat deze in december worden gefactureerd.
- € 20.000 Meer andere opbrengsten t/m 2^e kwartaal dan begroot, o.a. bijdrage in de kosten Uitvoeringsprogramma onder leiding van de Stuurgroep Havenstrategie.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Bedrijfsvoering op jaarbasis € 36.000 hoger zullen zijn dan begroot.

Kosten

Er is circa € 24.000 minder aan kosten Bedrijfsvoering uitgegeven tot en met het 2e kwartaal dan begroot, door:

- € 154.000 Minder kosten bestuur en advies, met name door minder advieskosten businesscase Havenvisie 2030, LPM, governance en overige t/m het 2e kwartaal dan begroot.
- € 30.000 Minder juridische- en verzekeringskosten dan begroot.
- € 21.000 Minder kosten financiën, met name door minder accountantskosten en minder financieringsadvies dan begroot.
- € 6.000- Meer algemene lasten door kosten voorziening dubieuze debiteuren.
- € 59.000- Ondanks dat er minder financiering is aangetrokken zijn de rentekosten hoger dan begroot.
- € 40.000 Minder kosten communicatie, met name nog geen kosten Re/Port of Moerdijk en ook nog geen overige kosten.
- € 87.000- Meer kosten automatisering en informatisering t/m het 2e kwartaal dan begroot, o.a. meer advieskosten.
- € 24.000- Meer personeelskosten t/m het 2e kwartaal dan begroot, o.a. meer opleidingskosten.
- € 47.000- Meer kosten facilitair t/m het 2e kwartaal dan begroot, o.a. meer uitvoeringskosten facilitair plan.

Verwacht wordt dat de kosten Bedrijfsvoering op jaarbasis circa € 461.000 hoger uitvallen dan begroot, met name door meer kosten automatisering en informatisering, meer rentekosten, meer kosten facilitair, maar minder kosten bestuur en advies.

Mutaties in reserves

Hieronder worden de mutaties in de reserves toegelicht.

Beschikking Algemene Reserve

Er is t/m het 2^e kwartaal circa € 1.631.000 ten laste van deze reserve gebracht. Deze onttrekking is gelijk aan de begroting.

Verwacht wordt dat op jaarbasis de onttrekking aan deze reserve gelijk zal zijn aan de begroting.

Beschikking reserve ontwikkelingen

Er is t/m het 2^e kwartaal circa € 33.000 ten laste van deze reserve gebracht.

Verwacht wordt dat op jaarbasis de onttrekking circa € 3.000 lager zal zijn dan begroot, omdat het de verwachting is dat een woning Roodevaart e.o. aangekocht wordt en er aanpassingen aan de wachtvoorziening binnenvaart gerealiseerd worden.

Toevoeging reserve ontwikkelingen

Er is t/m het 2^e kwartaal € 1.450.000 gedoteerd aan deze reserve. Deze dotering is gelijk aan de begroting.

Beschikking reserve baggeren

Er zijn t/m het 2^e kwartaal geen kosten ten laste van deze reserve gebracht, omdat baggerkosten vanaf 2015 niet meer ten laste van de reserve baggeren worden gebracht maar rechtstreeks ten laste van de voorziening baggeren komen.

Verwacht wordt dat op jaarbasis de onttrekking circa € 1.000.000 lager zal zijn, omdat baggerkosten vanaf 2015 niet meer ten laste van de reserve baggeren worden gebracht, maar rechtstreeks ten laste van de voorziening baggeren komen.

Conclusie

Op basis van bovenstaande verwachtingen zal het jaarresultaat exclusief grondexploitaties uitkomen op een winst van circa € 3.229.000 in tegenstelling tot de begrote winst van € 4.730.000.

Grondexploitaties

Hieronder wordt een toelichting gegeven op de grondexploitaties:

Grondexploitaties	Jaarprognose 2015	Begroting 2015	Vershil 2015
Opbrengsten	2.727	15.660	12.933-
Kosten	4.775-	4.775-	0-
Mutaties	2.857	8.494-	11.351
Winstneming	809	2.391	1.582-

Alle bedragen x 1.000 Euro (€)

€ 12.933.000- Minder opbrengsten grondexploitaties op jaarbasis, doordat het de verwachting is dat er minder gronden tegen lagere uitgifteprijsen dan begroot in erfpacht uitgegeven zullen worden.

€ 0 Het is de verwachting dat de kosten op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begrote kosten. Het gaat hierbij met name om rentekosten en bouwrijpmaakkosten Industrial Park Moerdijk.

€ 1.582.000- Minder winstneming grondexploitaties op jaarbasis dan verwacht, omdat er naar verwachting minder gronden worden uitgegeven dan begroot.

Conclusie

Op basis van bovenstaande verwachtingen zal er circa € 809.000 winst genomen worden uit de grondexploitaties.

Conclusie

Op basis van bovenstaande verwachtingen zal het jaarresultaat inclusief de grondexploitaties uitkomen op een winst van circa € 4.038.000.

Reserves en voorzieningen

Hieronder worden de standen van de reserves en voorzieningen weergegeven.

	Algemene Reserve	Reserve ontwikkelingen	Vitaliteits regeling	Totaal
Stand per 01-01-2015	71.871.276	8.824.029	87.637	80.782.943
Toevoeging winst 2014	3.521.712	1.300.000	48.704	4.870.416
Dotatie	0	1.450.002	0	1.450.002
Onttrekkingen	1.631.226	33.326	0	1.664.552
Stand per 30-06-2015	73.761.762	11.540.706	136.341	85.438.808

Alle bedragen in euro's (€)

	Voorziening infra droog	Voorziening riolering	Voorziening infra nat	Voorziening overige	Voorziening baggeren	Voorziening egalisatie rioolheffing	Totaal
Stand per 01-01-2015	1.520.571	4.533.034	2.367.560	75.000	3.388.243	34.366	11.918.773
Dotatie	357.498	486.498	171.498	0	0	0	1.015.494
Onttrekkingen	250.461	55.230	17.684	0	-24.513	0	298.862
Stand per 30-06-2015	1.627.608	4.964.302	2.521.374	75.000	3.412.756	34.366	12.635.405

Mutaties in voorzieningen

Hieronder worden de mutaties in de voorzieningen toegelicht.

Voorziening infra droog

Er is t/m het 2^e kwartaal € 357.498 gedoteerd aan deze voorziening. Deze dotering is gelijk aan de begroting. De onttrekking van € 250.461 betreft de uitgave aan het vervangen van de bomen aan de Orionweg, voorbereiding grootonderhoud riolering, voorbereiding project Middenweg renovatie, voorbereiding Zuidelijke Randweg herstel slechte delen en het opstellen van de wegenstructuurvisie 2030. Voor 2015 totaal wordt een uitgave verwacht van € 730.000. Het betreft hier uitvoeren deel Middenweg reconstructie, uitvoeren asfaltherstel Zuidelijke Randweg, opwaardering bluswatervoorziening innamepunten en eerste stap kortetermijnmaatregelen spoorovergangen.

Voorziening riolering

Er is t/m het 2^e kwartaal € 486.498 gedoteerd aan deze voorziening. Deze dotering is gelijk aan de begroting. De onttrekking van € 55.230 is gebaseerd op onderzoek gemaal G en voorbereiding groot onderhoud riolering. Voor 2015 wordt een uitgave verwacht van € 705.000. Het betreft hier uitvoering groot onderhoud riolering en eerste fase gemaal G.

Voorziening infra nat

Er is t/m het 2^e kwartaal € 171.498 gedoteerd aan deze voorziening. Deze dotering is gelijk aan de begroting. De onttrekking van € 17.684 is gebaseerd op 1^e termijn uitgave t.b.v. onderhoud kadeverharding CCT. Voor 2015 wordt verwacht een totaal te onttrekken van € 210.000 en dit is in hoofdzaak gebaseerd op de totale uitgave t.b.v. onderhoudsherstel CCT. Mogelijk dat dit nog met ca. € 100.000 wordt verhoogd voor benodigde werkzaamheden onderhoud overige kades zoals herstel bolders, aanleg meerpaal e.d..

Voorziening overige

Er is t/m het 2^e kwartaal niets gedoteerd of onttrokken aan deze voorziening.

Voorziening baggeren

Er is t/m het 2^e kwartaal niets gedoteerd aan deze voorziening. Deze dotering is gelijk aan de begroting. De negatieve onttrekking van € 24.513 komt voort uit uitgevoerd baggerwerk in 2014 voor derden wat in 2015 is doorbelast. In het tweede kwartaal zijn de werkzaamheden voorbereid om voor alle insteekhavens met uitzondering van de Roode Vaart baggerwerk uit te voeren. In dit baggerwerk wordt ook de verdieping van de verbinding tussen Noordelijke insteekhaven en vaargeul Hollands Diep meegenomen. De totale verwachte uitgaven zijn ca. € 2.000.000.

Voorziening egalisatie rioolheffing

Er is t/m het 2^e kwartaal niets gedoteerd of onttrokken aan deze voorziening.

Paragraaf Financiering en treasury

Algemene ontwikkelingen rentebeleid

In het tweede kwartaal zijn zowel de kapitaalrente als de kortetermijnrente nagenoeg hetzelfde gebleven ten opzichte van het eerste kwartaal 2015.

Renteswaps

Het Havenschap financiert op balansniveau en met kasgeldleningen (variabele rente) in combinatie met renteswaps. Een renteswap zet de rentetypische looptijd van variabel om naar vast.

Renteswaps	Ingangsdatum	Einddatum	Percentage	Hoofdsom
Rabobank	26-07-2007	01-07-2022	4,8500	26.250.000
Rabobank	15-11-2008	01-10-2029	4,3600	50.000.000
Deutsche Bank	16-02-2009	01-10-2023	3,6875	50.000.000
Totaal				126.250.000

Alle bedragen in euro's (€)

De marktwaarde van deze drie renteswaps bedraagt per 30 juni 2015 € 35.417.129 negatief (per 31 december 2014 bedroeg dit € 41.233.350 negatief). De overhedge situatie (meer renteswaps dan financiering) per 30 juni 2015 bedraagt € 12.750.000 (per 31 december 2014 bedroeg dit € 10.050.000).

Kasgeldleningen

Met de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) is een financieringsovereenkomst gesloten met een looptijd tot en met 31 december 2011 en een jaarlijkse stilzwijgende verlenging. Voor 2015 is deze overeenkomst ook stilzwijgend verlengd. Deze overeenkomst bestaat uit een kasgeldovereenkomst van maximaal € 145 miljoen zonder beschikbaarheid garantie en een krediet in rekening-courant van € 5 miljoen. In het tweede kwartaal van 2015 zijn de volgende kasgeldleningen afgesloten:

Kasgeldleningen	Ingangsdatum	Einddatum	Rentepercentage	Hoofdsom
BNG (Bank Nederlandse Gemeenten)	20-04-15	20-05-15	0,19%	29.700.000
Menzis Zorgverzekeraar	20-04-15	22-06-15	0,03%	10.000.000
Aegon Custody B.V.	20-04-15	20-07-15	0,06%	15.000.000
Aegon Custody B.V.	20-04-15	20-07-15	0,06%	10.000.000
BNG (Bank Nederlandse Gemeenten)	20-05-15	22-06-15	0,16%	28.000.000
Syntrus Achmea Geldmarkt Fonds	17-06-15	22-09-15	0,03%	50.000.000
BNG (Bank Nederlandse Gemeenten)	22-06-15	20-07-15	0,14%	28.500.000
Menzis Zorgverzekeraar	22-06-15	22-09-15	0,03%	10.000.000

Alle bedragen in euro's (€)

Kasgeldlimiet

Het risico van kortlopende financiering wordt beperkt met de zogenaamde kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet houdt in, dat de totale omvang van de vlottende schuld op enig moment aan een maximum van 8,2% van de begrotingsomvang is gebonden. Voor het Havenschap komt dit neer op een bedrag van € 1.529.300 (8,2% van € 18.650.000). Het Havenschap blijft ruimschoots onder de limiet en voldoet daarmee aan de norm.

Renterisiconorm

De wet stelt een norm aan de vaste leningen, waarmee het renterisico als geheel moet voldoen. Deze norm wordt aangeduid als renterisico en bedraagt 20% van de begrotingsomvang. Voor 2015 is dit 20% van € 18.650.000.

Renterisico op vaste schuld 2015	€	0
Renterisico (20% van begrotingsomvang min. € 2,5 milj.)	€	3.730.000
Ruimte onder renterisico	€	3.730.000

Het Havenschap voldoet daarmee aan de gestelde norm.

Financieringsratio's

HUIDIGE	Gezond	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ICR (GR, Interest Coverage Ratio, EBITDA/rentekosten)	> 2	2,1	2,2	3,0	3,3	3,6	4,2	5,0	5,6
DEBT/EBITDA (GR, debt alleen lang vreemd vermogen + kasgeld)	< 7	11,3	10,2	8,1	7,6	6,5	5,5	4,4	3,8
Solvabiliteitsratio (EV/TV)	> 30%	38%	38%	38%	40%	44%	49%	54%	61%

Obv businessplan 20140929 met alleen projecten waarover besloten is mvv LPM.

Banken stellen geen eisen bij het verstrekken van kredieten aan het Havenschap, omdat uit artikel 48 van de gemeenschappelijke regeling volgt dat de deelnemers garant staan voor door het Havenschap aangehouden gelden. Echter om bedrijfseconomisch gezond te blijven is het niet verstandig om onbeperkt geld te blijven lenen. Met behulp van de in bovenstaande tabel genoemde ratio's wordt bewaakt dat het Havenschap op financieringsgebied gezond blijft. Het Interest Coverage Ratio zegt hoeveel keer de rente kan worden betaald uit het brutobedrijfsresultaat. De Debt/Ebitda verhouding laat de verhouding zien tussen de lang lopende schulden en het brutobedrijfsresultaat. De solvabiliteitsratio laat de verhouding zien tussen eigen vermogen en totaal vermogen.

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat met uitzondering van de Debt/Ebitda de ratio's over de periode 2013 tot en met 2020 gezond zijn. De Debt/Ebitda voldoet over de periode 2013 tot en met 2016 niet aan de gestelde norm door een tegenvallende Ebitda. Dit wordt veroorzaakt door achterblijvende gronduitgiftes. Hierdoor worden de winsten uit de grondexploitaties en bij gevolg de erfpachtinkomsten later gerealiseerd.

Paragraaf Grondbeleid en grondexploitaties

Het grondbeleid kent de volgende doelstellingen:

- Het genereren van inkomsten uit bezit;
- Het Havenschap gaat voor uitgifte van gronden in erfpacht;
- Bij gronduitgiften hanteren van marktconforme prijzen;
- Bij uitgifte van (aan water liggende) percelen maximalisatie van inkomsten uit haven- en kadegelden nastreven;

- Waar nodig en mogelijk worden percelen teruggekocht en na eventuele verbetering opnieuw uitgegeven in erfpacht;
- Voorwaardenscheppend als het gaat om het verkrijgen van de benodigde milieugebruiksruimte;
- Bedrijven op de juiste plek accommoderen.

Ontwikkeling Industrial Park Moerdijk (08)

In het eerste half jaar van 2015 is een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om de bovengrondse hoogspanningslijnen ondergronds te brengen. Uit deze globale inventarisatie is naar voren gekomen dat het vooralsnog de inspanning loont om alle mogelijke beperkingen en randvoorwaarden inclusief alle tot nu toe uitgevoerde onderzoeken in één rapport samen te brengen. Op die manier kan vanuit een totaal perspectief op business case niveau bekeken worden of en zo ja hoe de uitgeefbaarheid van het Industrial Park kan toenemen. Daarnaast is een tweetal onderzoeken ingesteld: de toetsing van het bestaand afvalwatersysteem op toekomstige ontwikkelingen, en het opstellen van een globaal Waterhuishoudingsplan.

Stoomleiding Erca (10)

Het onderhoudscontract voor de leiding is in het tweede kwartaal inhoudelijk afgestemd met Shell. De ondertekening staat voor het derde kwartaal in de planning. De financiële afronding wordt na afronding van dit contract opgepakt en zal daarmee dus in het derde kwartaal 2015 plaatsvinden.

Ontwikkeling Tradepark West (23)

Het negatieve bedrag in de kolom uitgegeven in het 2^e kwartaal van onderstaande tabel betreft de tijdelijke huuropbrengsten van de verhuur van landbouwgrond aan Damen. In het tweede kwartaal zijn verder geen ontwikkelingen te melden.

Kade Dudok (voorheen Peute) (29)

In verband met ontwikkelingen bij de klant is het proces van aanbesteden van de voorbereidende werkzaamheden na het voornemen tot gunnen gestopt. Op het moment dat het relevant is, kunnen deze werkzaamheden direct opgestart worden.

Hierover zijn in het tweede kwartaal geen ontwikkelingen te melden.

Bijdrage inrit & spoor (41)

Hierover zijn in het tweede kwartaal geen ontwikkelingen te melden.

Nr.	Projecten vaste activa in ontwikkeling	Budget/ Krediet	Uitgegeven 2e kwartaal 2015	Uitgegeven t/m 30 juni 2015	Totaal verwachte uitgaven
HMO-000008	Bouwrijpkosten Industrial Park 132 ha	18.400.000	12.004	2.026.286	17.900.000
HMO-000010	Stoomleiding Erca	608.000	0	690.927	780.000
HMO-000023	Ontwikkeling Tradepark West	12.178.649	-1.764	11.734.006	11.888.000
HMO-000029	Kade Dudok (voorbereidingskrediet)	70.000	0	14.096	70.000
HMO-000041	Bijdrage inrit & spoor	240.000	0	40.000	240.000

Alle bedragen in euro's (€)

In bovenstaande tabellen worden voor zowel de lopende projecten m.b.t. de vaste activa in ontwikkeling als voor de lopende projecten m.b.t. de grondexploitatie in de kolom 'Budget/Krediet' aangegeven wat de hoogte is van budget of krediet. In de kolom 'In opdracht gegeven t/m' wordt aangegeven wat al uitgevoerd is en in de kolom 'Totaal verwachte uitgaven' wordt aangegeven wat de totale uitgaven naar verwachting zullen zijn.

